#3 2023

MAGAZINE VOL INSPIRATIE OVER SCANDINAVISCHE THRILLERS

scandi

#KILLINGSPANNEND

Korte verhalen van
Max Seeck en Gustaf Skördeman

PUZZEL & WIN

De reddingsbrigade van Stockholm

Tips van boekverkopers

Interviews met
Lars Kepler en Thomas Enger

BOEKEN OP DE KAART

– ADVERTENTIE –

hebban
voor lezers. door lezers.

HOEVEEL BOEKEN WIL JIJ LEZEN IN 2023?

Het leukste goede voornemen van het jaar is begonnen! Schrijf je in voor de Hebban Reading Challenge en lees meer én leuker in 2023. Meld je nu aan en bekijk meteen je persoonlijke leesdossier.

www.hebban.nl/challenge

Reading Challenge

MEER ÉN LEUKER LEZEN

hebban.nl/challenge

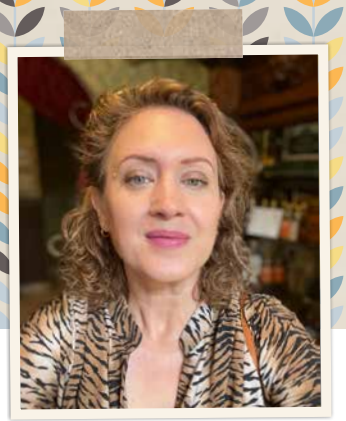

Hei krimelskere!

Voor je ligt alweer de derde editie van *Scandi*, hét magazine over Scandinavische thrillers, een glossy boordevol informatie over de nieuwste spannende boeken uit het hoge noorden. Dit magazine wordt u in januari aangeboden door uw boekhandel om de Maand van de Scandinavische Thriller te vieren.
Met *Scandi* hebt u een magazine in handen met unieke content. Speciaal voor deze editie schreven Gustaf Skördeman, de auteur van *Geiger*, en Max Seeck, auteur van onder meer *De trouwe lezer*, een spannend kort verhaal.

Veel Nederlanders en Vlamingen reizen graag af naar Scandinavië. Wil je inspiratie voor je volgende Scandinavische reis, lees dan het artikel over het vakantiehuis van Cilla & Rolf Börjlind op Tynningö, een eiland aan de Scherenkust van Stockholm. Deze zelfde eilandengroep diende als locatie voor de thriller *Zwarte zeilen* van Rebecka Aldén, die voor *Scandi* een artikel schreef over de reddingsbrigade van de archipel. Maar ook het Zweedse Trollhättan is een interessante bestemming voor een reisje, of… is het vooral de plek voor een perfecte moord? Fredrik Persson Winter vertelt het een en ander over die plaats en Mikaela Bley deelt haar ervaringen ten aanzien van de Zweedse stad Malmö. Wil je nog meer reisinspiratie gebaseerd op de locaties van bekende Scandi-thrillers? Kijk dan op bladzijde 28 en 29. Wat wordt jouw bestemming?

Tijd voor een *fika*? Kruip op de bank met een dekentje en een dampende kop koffie, lees de interviews met bestsellerauteurs Thomas Enger en Lars Kepler en ontdek de schattige YouTube-videovoorkeuren van een auteur die we kennen van zijn thrillers over gruwelijke moorden. En ontdek zélf welke bizarre manieren er zijn om iemand te vermoorden. Debutant Malin Stehn komt aan het woord over haar thriller *Een gelukkig nieuwjaar*, maar er is ook nieuws over oude bekenden Horst & Enger: *Stigma*, het vierde deel van de bestsellerreeks Blix & Ramm komt eraan en in dit magazine lees je een exclusieve voorpublicatie.

Boekhandelaren tippen hun favoriete spannende boeken, er is weer een Zweedse puzzel met mooie prijzen, je kunt je thrillerkennis testen met een quiz en nog veel meer. Na het lezen van dit magazine heb je hopelijk weer een hoop nieuwe boeken op je verlanglijst. Heerlijk voor de donkere dagen in de winter én voor de rest van het jaar.

God lesning!

Het redactieteam van *Scandi*

Susan Sandérus
Marjolein Schurink

INHOUD

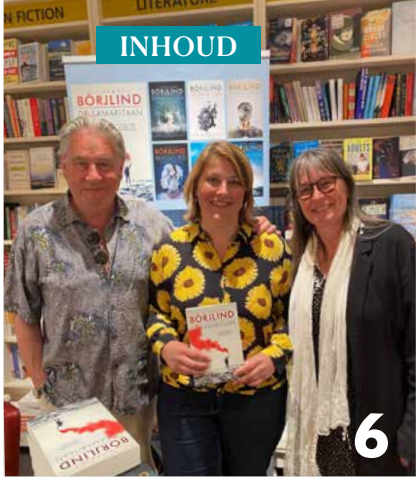

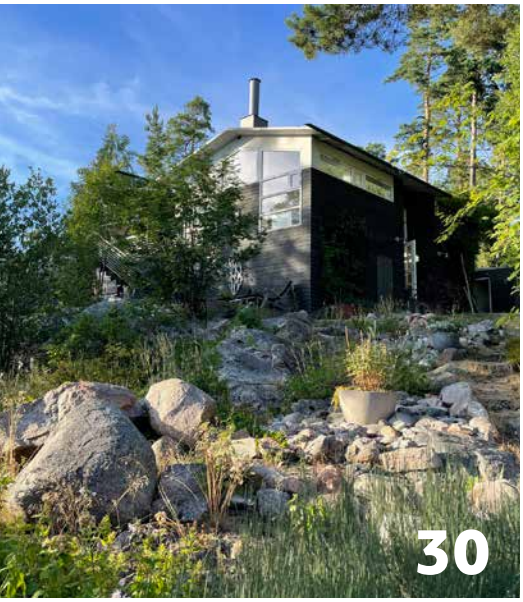

Wat ga je als eerste lezen?

14
MAAK KANS OP EEN BOEKENPAKKET: LOS DE ZWEEDSE PUZZEL OP

7 Lars Kepler, het fenomeen
Het verhaal achter de auteur Lars Kepler is bijna net zo spannend als zijn thrillers. Maar waar haalt hij zijn inspiratie vandaan?

11 Boek uitgelicht
Jørn Lier Horst en Jo Nesbø behoren tot de topauteurs uit Noorwegen. Hun nieuwste boeken mag geen enkele thrillerfan missen!

12 Thomas Enger
Het boek van de galg is de nieuwe solothriller van de schrijver van de Blix & Ramm-serie. Reden voor een uitgebreid interview met deze Noorse bestsellerauteur.

15 Kort verhaal – Gustaf Skördeman
In '1989' wordt Lotta ingewijd in de duistere zaken van haar vader. Maar niemand weet waar ze werkelijk toe in staat is.

22 Rebecka E. Aldén
De auteur van *Zwarte zeilen* draait mee bij de vrijwillige reddingsbrigade in Stockholm. Welke problemen op het water komt ze tegen? Een verslag van levensreddend werk.

28 Lezen op locatie
Thrillertips voor vakantiegangers. Ga jij binnenkort naar Scandinavië? Vind het boek dat zich op jouw bestemming afspeelt.

30 Het zomerhuis van Cilla & Rolf Börjlind
Zoals veel Zweden brengt het auteursduo en echtpaar Cilla & Rolf Börjlind de zomers meestal door in hun vakantiehuis. We namen een kijkje.

32 Malin Stehn
Na enkele zeer succesvolle jeugdboeken maakt Malin Stehn nu de overstap naar thrillers voor volwassenen. Een interview.

34 Kort verhaal – Max Seeck
Een kort verhaal over de eigenzinnige rechercheur Jessica Niemi, die we al kennen uit de thrillers *De trouwe lezer* en *De ijskring*.

41 Voorpublicatie *Stigma*
In mei verschijnt het vierde deel van de Blix & Ramm-serie. Lees nu alvast een voorproefje.

45 Column – Trollhättan, Zweden
Fredrik Persson Winter situeerde zijn nieuwste thriller *Karma* in zijn geboorteplaats Trollhättan. In een spectaculaire omgeving van kliffen en diepe wouden vormen de prachtige maar verraderlijke watervallen de perfecte achtergrond voor een Scandinavische thriller.

46 Een cold case voor Elina Backman
Door haar succesvolle thrillerdebuut raakte Backman geïnspireerd om ook zelf bij te dragen aan het oplossen van een oude moordzaak.

48 Mikaela Bley over Malmö
In Malmö heb je zowel 'de zonnige kant van de straat' als 'de verkeerde kant van het spoor'.

En meer

6 Leestips van boekverkopers
10 Leuk om te weten
14 Zweedse puzzel
26 Nieuws
27 Leestips van boekverkopers
44 Quiz
49 Recept

Boek-verkoper van het jaar

De Das

Fredrik Persson Winter

Meriam Wehrens – Boekhandel Van Piere, Eindhoven

'Wie schraapt er langs de muren? Wie moordt er elk jaar rond 5 november? Is het boven-natuurlijk? Een spannende psychologische thriller, je blijft doorlezen!'

Geiger

Gustaf Skördeman

Cora van Herwaarden – Boekhandel Funke, West-Terschelling

'Ik ben overstag! *Geiger* van Gustaf Skördeman heeft mij geïnspireerd om weer thrillers te gaan lezen! Dit debuut begint spannend, waardoor je meteen goed in het verhaal zit. Een complot dat al minstens dertig jaar wacht om ontrafeld te worden. *Geiger* heeft alle ingrediënten die je mag verwachten in een goede thriller met verrassende plotwendingen! Het fijne is dat ik gelijk verder kan lezen in het tweede deel van de serie, *Faust*.'

De samaritaan

Cilla & Rolf Börjlind

Nynke de Vries – Boekhandel Binnert Overdiep, Heerenveen

'Weer een heerlijke thriller met de bekende hoofdpersonen Olivia, Tom Stilton, Mette en Abbas natuurlijk! Ik zat gelijk weer in het verhaal en werd hierin meegezogen tot het eind.'

Cilla & Rolf waren er voor een signeer-sessie

Hypnose

Lars Kepler

Pim Clous – IJburg Boeken, Amsterdam

'Dit was in 2009 het debuut van het schrijversduo met als pseudoniem Lars Kepler. Het duo schrijft met een bloedvaart! De korte hoofdstukken nemen je mee en terwijl de spanning oploopt laat het verhaal je niet los.'

Lars Kepler

het fenomeen dat niet ontdekt had mogen worden

FOTO: KARL NORDLUND

Op een late zomeravond in 2009 genoten de auteurs Alexander en Alexandra Ahndoril in hun vakantiehuis aan de Zweedse westkust van de invallende nacht. Het waren de eerste dagen dat het 's nachts weer donkerder werd, na een lange, lichte zomer. Plotseling zagen ze in de verte het zoekende licht van een zaklantaarn, helemaal achter in hun tuin.

Iemand kwam door de bomen en over het grasveld richting het huis. Ze hoopten dat het slechts een buurman was op zoek naar een weggelopen hond, maar op het moment dat er op hun deur werd geklopt beseften ze dat het voorbij was. Ze keken elkaar aan. Alexandra liep snel naar de slaapkamer van de kinderen en nadat er nog eens geklopt was opende Alexander de deur. 'Geef toe, jullie zijn Lars Kepler,' zei de man met de zaklantaarn, de man naast hem hield een camera in de aanslag.

'Hoe hadden ze ons gevonden? Niemand wist ervan, zelfs de kinderen niet,' vertelt Alexandra. 'We waren bang dat alles nu verloren was,' vult Alexander aan.
Die ochtend vertrok de familie uit het vakantiehuis en reed weer terug naar Stockholm. Tijdens de zes uur durende rit bleven hun telefoons maar gaan. De uitgever had inmiddels een persconferentie georganiseerd waar Alexander en Alexandra de waarheid zouden vertellen. Een waarheid die een zomer lang het nieuws zou beheersen, op alle televisiekanalen, op de radio en in de pers.

Hoe het begon

Alexander en Alexandra hebben allebei groene ogen, zijn linkshandig, en allebei groeiden ze op in een arbeidersgezin en hebben ze een grote liefde voor boeken.

Alexanders vader was de eerste in zijn familie die na zijn zestiende nog onderwijs volgde, en Alexander zelf was de eerste die naar de universiteit ging, waar hij filmwetenschappen en filosofie studeerde.
'Iedereen in mijn familie ging werken in de bouw, dus ik kluste daar ook vanaf mijn veertiende een beetje bij. Maar altijd was er de droom om te schilderen en te schrijven.'
Nog voor zijn twintigste werd Alexanders eerste boek uitgegeven, en in 2009 had hij al negen romans, twintig toneelstukken en een libretto op zijn naam staan.

Alexandra's grootouders van moederskant waren analfabeet, maar ze ontwikkelde net als Alexander al op jonge leeftijd een grote liefde voor de kunsten. Alexandra leende toneelstukken uit de bibliotheek, oefende de teksten van Tsjechov en Shakespeare in haar slaapkamer en mocht uiteindelijk stage lopen in een theater. Niet lang daarna werd ze aangenomen bij een prestigieuze toneelschool. In 2009 werkte ze als actrice en literair recensent, had ze een proefschrift geschreven en drie prijswinnende romans gepubliceerd.

Alexandra en Alexander ontmoetten elkaar vlak nadat Alexandra naar Stockholm verhuisde eind jaren negentig. Het was liefde op het eerste gezicht.
'Acht jaar lang leefden we op 23 vierkante meter,' vertelt Alexandra. 'En we schreven allebei thuis,' vult Alexander aan.
'En toen onze twee dochters een jaar na elkaar geboren werden, woonden we in een appartement van 46 vierkante meter,' zegt Alexandra. 'En we schreven allebei thuis,' vult Alexander aan.
'We kochten een tweepersoonsbed dat we in de woonkamer konden uitklappen,' zegt Alexandra.
'En we schreven in de hal,' eindigt Alexander.
Het echtpaar vult elkaars zinnen onafgebroken aan, alsof ze continu met elkaar in contact staan. Ze zitten naast elkaar en wisselen regelmatig blikken uit als ze het hebben over hun liefde voor de dingen die ze samen doen.
Ze koken samen, knappen samen hun vakantiehuis op, zorgen samen voor de kinderen. Ze lezen altijd als eerste elkaars werk, maar nooit voordat de ander zegt dat het helemaal klaar is.
'Schrijver zijn is een erg eenzaam beroep,' zegt Alexander. 'Je kunt niemand laten zien wat je maakt, totdat het af is, anders verlies je de magie.'
'Maar we konden die eenzaamheid allebei niet langer accepteren,' vult Alexandra aan.

De geboorte van Lars Kepler

In 2008 bleken beide auteurs tegelijkertijd het manuscript van hun boek af te hebben, en ze gingen gezamenlijk de stille periode in die volgt op het afronden van een nieuw werk. Daarop besloten ze om samen een ander project op te pakken, een kinderboek. Maar al snel kwamen ze erachter dat dat niet werkte.
'We konden onze manier van schrijven gewoonweg niet met elkaar combineren,' vertelt Alexander. 'Onze individuele stemmen waren te sterk.'
Ze probeerden het met een toneelstuk, maar ook dat eindigde in een mislukking. Omdat ze weigerden

op te geven, besloten Alexander en Alexandra een alter ego te creëren, iemand voor wie ze hun eigen schrijfstem opzij konden leggen.
En zo werd Lars Kepler geboren.
De naam Lars is een eerbetoon aan Stieg Larsson, terwijl Kepler een kleine buiging is naar de wetenschapper Johannes Kepler. Lars Kepler kreeg een heel eigen levensverhaal. Ooit werkte hij als docent aan een middelbare school, maar hij vereenzaamde na zijn pensioen, door een persoonlijke tragedie waar hij met niemand over wil praten. Nu werkt hij als nachtwaker bij een daklozenopvang en schrijft hij overdag. Thrillers.

'We zijn altijd groot liefhebber geweest van thrillers, we groeiden op in de jaren zeventig in de succestijd van de Sjöwall & Wahlöö-politieromans,' vertelt Alexander.
'En plotseling hadden we de oplossing gevonden voor onze eenzaamheid tijdens het schrijven,' vult Alexandra aan. 'Het was geweldig om samen te schrijven met dezelfde stem, het was bijna alsof we weer verliefd waren.'

En zo ontstond Lars Kepler, en zijn debuut begon langzaam vorm te krijgen. Maar uit angst om hun gezamenlijke creatie te verliezen besloten Alexandra en Alexander om de identiteit van Lars Kepler geheim te houden.
Ze maakten een Gmail-account aan en verstuurden van daaruit anoniem het manuscript van *Hypnose* aan hun uitgever. De rest is historie.

Lugubere vondsten en inspiratie

'We schrijven over zaken die ons bang maken, het moet écht zijn, realistisch, tijdens het schrijven moeten we zelf de angst ervaren,' zegt Alexandra. 'Voor ons gaat schrijven over empathie, over je zo vereenzelvigen met de lotsbestemmingen van je personages dat je volledig wordt meegesleept.'
'Alles doen we samen, elke zin, elke plottwist wordt gezamenlijk uitgedacht. Als het manuscript uiteindelijk af is, weten we geen van beiden meer wie welk woord heeft geschreven,' vertelt Alexander. 'Ook de research, het bezoeken van gevangenissen, het lezen van forensische rapporten en de gesprekken met artsen en politiecommissarissen, doen we altijd samen.'
'Zelfs de schiet- en vechtscènes proberen we samen uit,' sluit Alexandra met een glimlach af.

Inmiddels zijn we bijna veertien jaar verder, en heeft Lars Kepler al negen thrillers geschreven rond zijn favoriete personage Joona Linna. Al deze boeken kunnen in willekeurige volgorde worden gelezen, maar de vaste personages maken ook allemaal een eigen ontwikkeling door.

Alexandra: 'Normaal gesproken zijn onze boeken pure fictie, en spelen vooral onze angsten een rol. Maar voor *Spin* begon het allemaal op een wat andere manier. We waren op weg naar ons vakantiehuis aan de westkust van Zweden in de zomer van 2020, tijdens de pandemie, en ergens op een smalle weg in een donker bos moesten we stoppen voor een plaspauze. Een van onze dochters stapte uit en liep het bos in, maar na een paar seconden hoorden we een schreeuw. Ze had een plastic zak gevonden met daarin duidelijk zichtbaar enkele grote botten. Er was een ribbenkast zichtbaar en een ruggengraat, groot genoeg om van een mens te zijn. We belden de politie, die direct een auto zou sturen om het te bekijken. Helaas hoorden we nooit meer wat het nu werkelijk geweest was, maar onze fantasie ging met dit gegeven aan de haal. Langzaam begonnen we te denken aan een spin, die een zak om zijn slachtoffers weeft waarin zij verteren door zijn gif.'

'We hebben enorm veel geleerd van alle methoden om een lijk op te laten lossen,' zegt Alexander, 'en we hopen dat al onze lezers in Nederland en Vlaanderen zullen meegenieten van de nieuwe raadsels en gebeurtenissen in *Spin*.'

Lars Kepler is het pseudoniem van het echtpaar Alexandra Coelho Ahndoril en Alexander Ahndoril. Inmiddels schreven zij negen thrillers in de Joona Linna-serie, die in meer dan veertig talen zijn vertaald en waarvan ze in Nederland en Vlaanderen inmiddels al meer dan een miljoen exemplaren verkochten. *Spin* is hun nieuwste thriller, die eind 2022 is verschenen.

In *Spin* komen Joona Linna en Saga Bauer tegenover een seriemoordenaar te staan die hun de gelegenheid geeft de slachtoffers te redden. Als ze het raadsel weten op te lossen… op tijd.

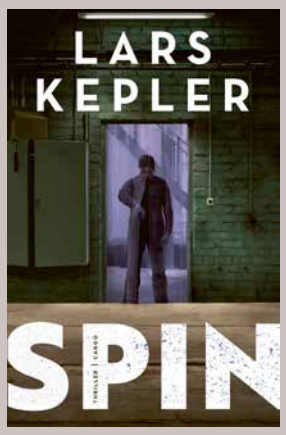

SPIN
Paperback € 24,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

Middernachtzon op het filmfestival van Venetië

Afgelopen najaar is tijdens het filmfestival van Venetië de verfilming van Jo Nesbø's *Middernachtzon* in première gegaan. *The Hanging Sun* gaat over een huurmoordenaar die zijn toevlucht zoekt in een klein, streng religieus dorp in het uiterste noorden van Zweden, waar de zon nooit onder gaat. Vanaf 2023 zal deze film te zien zijn via de streamingdiensten.

STEEDS POPULAIRDER

Steeds meer lezers ontdekken het plezier van luisterboeken. In Scandinavië zijn luisterboeken zelfs populairder dan 'gewone' boeken! Luisteraars luisteren vooral tijden het forenzen, bij het doen van huishoudelijke taken en tijdens het sporten. Scandinavische thrillers zijn een van de populairste genres!

Tips uit Tilburg

Marlous Mutsaers – Boekhandel Gianotten Mutsaers, Tilburg

Boekhandel Gianotten Mutsaers is een begrip in Tilburg en viert dit jaar een jubileum: **75 jaar!**
Daarom niet één, maar vier tips.

De top 4 van Marlous:
1. Ragnar Jónasson, *Ademloos*
2. Gustaf Skördeman, *Faust*
3. Katrine Engberg, *Wintereiland*
4. Lars Kepler, *Spin*

Bijzondere manieren om iemand te vermoorden

STOFZUIGER Hij lijkt zo onschuldig, de stofzuiger, maar in *DNA* van Yrsa Sigurdardóttir wordt dit alledaagse apparaat gebruikt om iemand mee te vermoorden. Hoe dit precies in zijn werk gaat lees je in het spannende eerste deel van de Freyja & Huldar -serie.

SPIJKERS Nog zo'n brute wijze om iemand mee te vermoorden zien we in *De schimmenjager* van Camilla Grebe. Hierin worden de slachtoffers niet alleen vastgespijkerd aan de vloer maar ze worden achtergelaten om te sterven. Brrr!

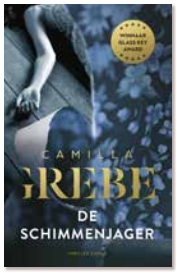

OPLOSMIDDEL Hoe zorg je ervoor een lichaam compleet te laten verdwijnen? Vraag het de gruwelijke moordenaar uit de nieuwe thriller van Lars Kepler, *Spin*. Daarin wordt een vergaan lichaam aangetroffen in een zak, hangend aan een boom.

BLOED Over het algemeen is bloed een gevolg van een moord maar in *Pantserhart* van Jo Nesbø worden twee vrouwen gevonden die zijn verdronken in hun eigen bloed. Bizar detail: alle verwondingen lijken van binnenuit te zijn gemaakt.

Een unieke mix van spanning en realisme

Wanneer in het bos het verminkte lichaam van een jonge vrouw wordt gevonden, lijkt de modus operandi op die van seriemoordenaar Tom Kerr. Maar Kerr zit al vier jaar in de gevangenis en kan de misdaad nooit hebben gepleegd. De politie richt haar pijlen dan ook op een andere verdachte, een man die de pers ooit 'Nummer Twee' doopte – Kerrs nooit gevonden partner. *De onbekende* is het derde deel van het zeer succesvolle Cold Case-kwartet.

Horst was jarenlang werkzaam als hoofd van de recherche in het Noorse district Vestfold

'*De onbekende* laat wederom zien dat Jørn Lier Horst een eigen geluid binnen het Scandi-genre heeft. Zijn ingetogenheid is juist zijn grote kracht, waardoor het boek alles in zich heeft wat een thriller moet hebben. Én meer. Horst zet met zijn kenmerkende schrijfstijl en kennis van politiewerk een thriller van formaat neer.' – Thrillzone.nl

Jørn Lier Horst
DE ONBEKENDE

Paperback € 23,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

LUISTER NAAR EEN FRAGMENT

'Knettergoed.'

– Algemeen Dagblad

Roy Opgard heeft het afgelegen Noorse bergdorp waar hij is opgegroeid nooit verlaten, terwijl zijn jongere broer Carl zo snel hij kon naar Amerika is vertrokken. De jeugd van de broers was verschrikkelijk. Dan keert Carl terug, met een mysterieuze vrouw en een dubieus plan om een luxehotel bij het dorp te bouwen. Oude rivaliteiten steken de kop weer op.

Jo Nesbø wordt gezien als een van de grootmeesters van de Scandinavische crime.

'Je voelt vanaf bladzijde één dat er iets vreselijk mis zal gaan. Een buitengewone thriller die je niet snel weer vergeet.' – TROUW

Jo Nesbø
KONINKRIJK

Paperback € 15,-
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

LUISTER NAAR EEN FRAGMENT

Thomas Enger

Ooit werkte hij als journalist en turnleraar, tegenwoordig is de Noorse schrijver Thomas Enger niet meer weg te denken uit het Scandinavische thrillergenre. Samen met Jørn Lier Horst schreef hij de zeer succesvolle *Blix & Ramm*-thrillerreeks. In de boekhandel ligt nu zijn nieuwe, huiveringwekkende en bij vlagen sardonische solothriller: *Het boek van de galg*.

TEKST: MEREL RIJS

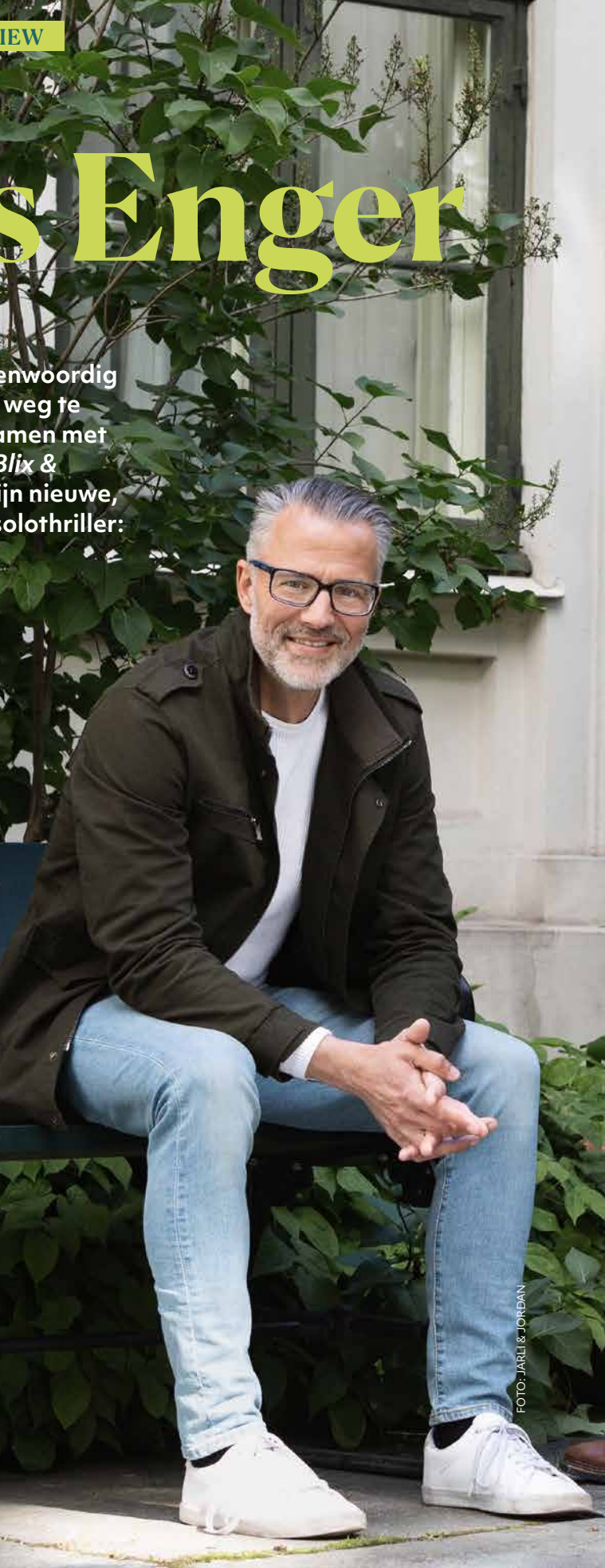

FOTO: JARLI & JORDAN

1. Wat inspireerde je om *Het boek van de galg* te schrijven?
Ik herinner me zelden het exacte moment waarop het idee voor een nieuw verhaal in mijn hoofd ontstaat. Sowieso zijn het meestal slechts vage flarden van een scène of een personage die me prikkelen om te verwerken in een verhaal. Soms komt het ook voor dat ik word gegrepen door iets wat ik lees. Vervolgens diep ik dat graag verder uit.
Voor *Het boek van de galg* zag ik wel duidelijk een beeld voor me van een heel jong meisje, ergens tussen de zes en acht jaar oud, dat verwilderd en eenzaam bij een geldautomaat stond. Als je zo'n tafereel op straat zou aantreffen, zou je je natuurlijk meteen afvragen wat er in 's hemelsnaam met haar aan de hand is, vooral als ze zo ver weg van huis is. Dat leek me een interessant begin voor een nieuw boek. Uiteindelijk is het verhaal overigens niet helemaal op deze manier begonnen, maar dat beeld heeft wel de aanzet gegeven.

2. De verhaallijn wisselt tussen verschillende perspectieven. Hoe is het om steeds te moeten schakelen tussen uiteenlopende personages?
Verschillende soorten personages met overtuiging en geloofwaardigheid op papier zetten is, naast het bedenken van een geweldige plot natuurlijk, misschien wel de allergrootste uitdaging voor iedere schrijver. Het ene moment vertel je het verhaal door de ogen van een negenjarige, het volgende hoofdstuk vanuit het perspectief van een man van 89 jaar met alzheimer. Je moet als schrijver echt in de huid van je

personages proberen te kruipen en bedenken hoe zij zouden handelen in bepaalde situaties. Uiteindelijk kan ik alleen maar op mijn eigen brein en verbeelding vertrouwen, hoewel ik soms – weliswaar zeer zelden – met mensen spreek die de aandoeningen of banen in kwestie hebben.

Engers hoofdpersonage leert zichzelf aan om zich net zo normaal voor te doen als anderen, zodat hij kan doen wat hij het liefste doet: moorden.

3. Wat stuurde dit verhaal tijdens het schrijfproces het meest: de personages of de plot?
Ik denk een beetje van beide. Als ik een verhaal bedenk, ga ik eerst op zoek naar de belangrijkste basiselementen. Zodra er een opzet van de plot is, ga ik aan de slag met het uitwerken van de personages. Soms heb ik al een vrij goed idee wie mijn personages zijn voordat ik begin te schrijven, maar heel vaak veranderen of vormen ze zich naarmate ik dieper in het verhaal duik. Ik heb normaal gesproken van tevoren al een vrij goed beeld van wie de slechterik is, maar ook dat is al schrijvende al een paar keer veranderd. Ik vind het trouwens heel leuk als zoiets gebeurt. Schrijven is een dynamisch proces. Een plotwending is dus zeker niet alleen leuk voor lezers, als schrijver kan ik daar minstens zo van genieten.

4. Fans kennen je natuurlijk van succesvolle series als *Henning Juul* en de *Blix & Ramm*-reeks, die je samen met Jørn Lier Horst hebt geschreven. Hoe ervaar je het verschil tussen samen en alleen schrijven?
Het grootste voordeel van het schrijven met z'n tweeën is natuurlijk dat je de hele tijd iemand hebt om ideeën mee te delen. Schrijver zijn is een vrij eenzaam beroep; normaal gesproken zit je zo'n zes tot twaalf maanden met je eigen gedachten en ideeën, en dan stuur je het op naar je uitgever. Jørn en ik discussiëren voortdurend over wat we zouden willen schrijven, hoe onze personages zich zouden moeten ontwikkelen, en die discussies zijn altijd heel boeiend en nuttig. We zijn het misschien niet altijd met elkaar eens, maar we maken graag gebruik van elkaars ideeën en ervaringen en verleggen zo onze eigen grenzen. Jørn en ik hebben in de loop der jaren een heel goede manier van samenwerken ontwikkeld. Ik zou zeggen dat het steeds beter gaat, wat – hopelijk – ook in onze boeken doorklinkt.

5. Heb je veel research gedaan? Kun je ons meenemen naar een verrassend moment tijdens het onderzoek voor *Het boek van de galg*?
Eerlijk gezegd ben ik niet het type dat veel research doet; ik ben er simpelweg te ongeduldig voor en wil gewoon vooral graag mijn verhaal schrijven. Wel controleer ik soms een feitje (drie)dubbel als mijn eerste opzet klaar is.
In *Het boek van de galg* staan trouwens een aantal Bijbelse verwijzingen. Er ging wel een wereld voor me open toen ik me realiseerde dat de namen die ik voor Petrus en Magdalena had gekozen, heel goed pasten bij waar ze in de Bijbel bekend om stonden. Dat was echt een openbaring! Meer dan dat zal ik niet zeggen...

6. Met welk persoonlijk, grappig feitje zou je je fans weleens kunnen verrassen?
Haha, ik hoop dat er genoeg dingen over mij zijn die mensen zullen verrassen, maar wat dacht je van het feit dat ik de dag altijd begin met het kijken naar hondenreddingsvideo's. (En ik ben nota bene allergisch voor honden...)

7. Wat is het beste advies dat je ooit hebt gekregen als het op schrijven aankomt?
'Nooit opgeven' (van Thomas Enger aan Thomas Enger op dagelijkse basis tussen de jaren 1996-2023).

8. Kunnen we al duimen voor een vervolg op *Het boek van de galg*?
Als er één ding is dat ik in de loop der jaren als schrijver heb geleerd, is het om nooit iets uit te sluiten. Dus...

net verschenen

Thomas Enger
HET BOEK VAN DE GALG
Een huiveringwekkend en bij vlagen sardonische thriller over een man die door een traumatische jeugd uitgroeit tot een seriemoordenaar.

Paperback € 22,99
Ook als e-book en luisterboek

Doe je mee?

Vul de oplossing van deze puzzel in op www.awbruna.nl/zweedse-puzzel en maak kans op een thrillerpakket ter waarde van € 100,-.

MAAK KANS OP EEN BOEKENPAKKET T.W.V. € 100,-

Of scan de QR-code

Meedoen kan t/m 15 maart 2023. De prijswinnaars krijgen eind maart bericht. Over de uitslag wordt niet gecorrespondeerd.

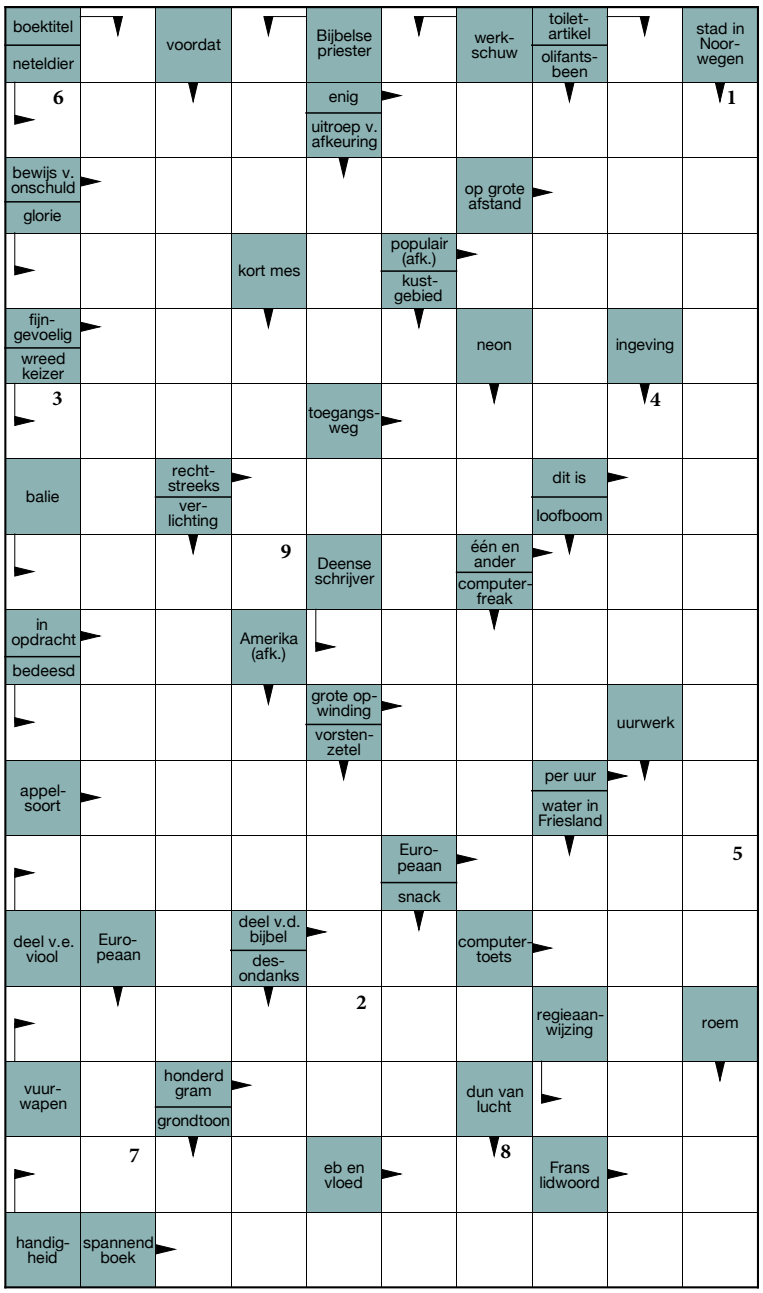

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Gustaf Skördeman

In het debuut van Skördeman maken we kennis met Sara Nowak, een gedreven politieagente die in *Geiger* betrokken wordt bij de mysterieuze moord op de vader van haar jeugdvriendinnen. Haar onderzoek legt een lange geschiedenis van spionage bloot, en door haar ontdekkingen zal Nowak in *Faust* zelf het doelwit worden van het geheime netwerk.

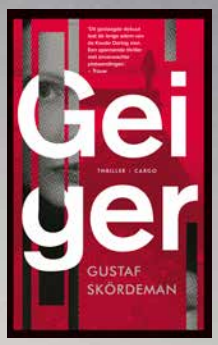

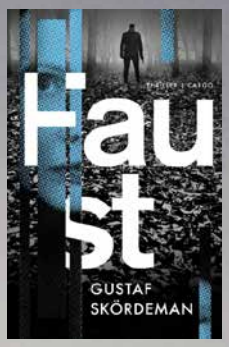

Het korte verhaal op de volgende bladzijden gaat over Lotta, een van de dochters van Stellan Broman, die in *Geiger* door zijn vrouw wordt vermoord. In *1989* gaan we terug naar de tijd dat Lotta als puber voor het eerst in de voetsporen van haar vader treedt.

FOTO: BENJAMIN TURESSON

1989

Gustaf Skördeman

Terwijl Sara en Malin vanuit Malins meisjeskamer naar de gasten buiten in de tuin keken, leek Lotta vooral verveeld. Zoals gewoonlijk waren er veel zangeressen, acteurs, presentatoren, saaie politici en zakenlui. De verrassing van vandaag waren niet alleen Per Gessle en Marie Fredriksson van de band Roxette die in de VS met hun liedje *The Look* bovenaan de hitlijst waren beland, maar ook de kersverse wereldkampioen tafeltennis Jan-Ove Waldner was van de partij. Stellan Broman slaagde er altijd in geweldige gasten naar zijn feesten te krijgen.

'Gaat ze het redden?' vroeg Lotta terwijl ze op het bed van haar zus lag, starend naar het plafond.

'Wie?' vroeg Malin.

'Jane. Zodat ze papa en mama niet in verlegenheid brengt.'

Sara keek naar de tuin waar haar moeder met een vol zilveren dienblad rondliep om de gasten van drankjes en hapjes te voorzien.

'Ze zou blij moeten zijn,' zei Lotta.

'Wie?' vroeg Malin.

'Jane. Dit is helemaal haar onderwerp.'

Lotta grijnsde. Sara keek haar tersluiks aan, maar hield haar mond. In plaats daarvan richtte ze haar blik weer op de tuin.

Alle gasten hadden de twee thema's Polen en de paus vol overgave omarmd. Vanaf de kansel, die ze op het balkon aan de achterkant hadden opgebouwd, had Stellan zichzelf enthousiast geprezen omdat het dubbele thema van dit feest uiterst actueel was. Twee dagen eerder had de paus als onderdeel van zijn eerste staatsbezoek ooit aan Zweden de hoofdstad bezocht. Daarnaast had de eerder verboden oppositiepartij Solidariteit voor het eerst sinds jaren de eerste vrije verkiezingen met overtuigende cijfers gewonnen. De knappe koppen dachten dat het succes grotendeels te danken was aan het feit dat paus Johannes Paulus II, die als Karol Wojtyla in Polen ter wereld was gekomen, en als paus drie pelgrimsreizen naar Polen had gemaakt, het volk had geïnspireerd om tegen de verdrukking in opstand te komen. Daarom was het thema vanzelfsprekend vond Stellan, maar Sara vond deze twee helemaal niets, de vorige thema's waren vele malen leuker. Sara herinnerde zich feesten met thema's als zeerovers, tv-series, Afrika en vampiers. Tegen dat soort onderwerpen legde een oude vent in een jurk het volledig af.

Maar Stellan was vrolijk in zijn verkleedoutfit als kardinaal. Hij had een kostuum geleend uit de voorraad van de nationale televisie. Een complete set met een lange zwarte toga, inclusief een crucifix om zijn nek en een rode hoed op zijn hoofd. Agneta was natuurlijk verkleed als non. Het contrast tussen het ascetische kostuum en haar wonderschone gezicht maakten haar alleen nog maar mooier. Jane was ook als non verkleed, maar leek veel alledaagser omdat ze druk in de weer was met het serveren van Wyborowa wodka, Lambrusco en dunne toastjes met Italiaanse en Poolse vleeswaren zoals Culatello, Coppa, Bresaola en Krakowska. Geheel in stijl serveerde ze het aan haar gasten als avondmaalswijn en hosties. De vrolijke mix van priesters en proletariërs namen het dankbaar aan en zegenden de serveerster.

'Daar!' riep Malin terwijl ze wees. Sara drukte zich tegen het raam om naar beneden te kijken. Ze zeiden niets.

'Wat is er?' vroeg Lotta, maar kreeg geen antwoord. Geïrriteerd gooide ze Malins idiote Monchichi-aapje weg, dat ze nog steeds had hoewel ze

al veertien was. Daarna liep ze naar de andere twee en volgde hun blikken. Beneden in de tuin zag ze Eric Titus; bruinverbrand, breeduit glimlachend, mensen rechts en links groetend. Ondertussen was hij in gesprek met publiekslieveling Lill-Babs en directeur Marbo van Bofors die was veroordeeld voor wapenbezit en onlangs was vrijgelaten. Eric proostte met een metalen beker met zogenaamde avondmaalswijn en nam een slokje. Lotta keek naar zijn sterke hand die de kelk vasthield en kon bijna voelen hoe hij die beethield, hoe hij die stuurde. Hij was een geheim waar niemand ooit achter zou komen.

Vervolgens zag ze naar wie Malin en Sara staarden.

Martin.

Erics zoon, die naast zijn vader stond en de wereld niet meer dan zijn mooie gezicht te bieden had. Oké, het hele pakket was natuurlijk aantrekkelijk. Lang gepermanent haar, bolerojasje met opgerolde mouwen en witte sportsokken in een paar witte Reeboks met felgekleurde veters. Voor Martin was uiterlijk dan ook heel belangrijk.

Malin en Sara gingen in Malins kledingkast op zoek naar geschiktere kleren. Wat zouden ze het beste aan kunnen doen? Ruches, schoudervullingen, neonkleuren, pofmouwen of pasteltinten?

Lotta zuchtte.

Waarom waren ze zo op Martin gefocust? Lotta kon hem krijgen wanneer ze maar wilde, dat wist ze, en misschien zou ze dat ook wel een keer doen, alleen maar om de anderen te laten zien dat hij geen knip voor de neus waard was.

Toen zag ze Ober.

De ringleider van haar groep.

Degene die haar onder zijn hoede had genomen.

Hij stond achter het tuinschuurtje en het leek alsof hij al een tijdje naar Lotta had staan staren. Toen hun blikken elkaar kruisten, knikte hij naar haar dat ze naar beneden moest komen. Nog een geheim in haar leven. Een geheim met gevolgen voor de rest van de wereld. Nadat Hongarije het prikkeldraad met de grens met Oostenrijk begon weg te halen en de Oost-Duitsers via die weg naar het westen konden worden gelokt, was de inzet van Ober en haar meer dan ooit nodig. De manier waarop China op de gebeurtenissen op het Plein van de Hemelse Vrede had gereageerd, toonde aan dat er met harde hand moest worden opgetreden wanneer je het socialisme wilde verdedigen. Lotta wist uiteraard heel goed dat de DDR meer op de hand was van China dan Hongarije als het ging om de bereidwilligheid het socialisme te redden. Dat bleek wel uit de antifascistische muur in Berlijn. Zonder die muur was het decadente Westen er misschien al wel eerder in geslaagd om het arbeidersparadijs te ondermijnen. Ondanks veertig jaar vijandelijkheid en agressieve politiek uit het Westen, stond Oost-Duitsland net zo sterk.

Ober riep. Dan had je gewoon te gehoorzamen.

Nu kwam het erop aan.

Lotta's eerste zelfstandige opdracht.

Ze liep naar buiten zonder iets tegen die verliefde tieners te zeggen. Ze had dit zo vaak met Ober geoefend dat ze dit uitstekend zelfstandig kon. Tegelijkertijd kon ze laten zien hoe waardevol ze zou zijn voor haar opdrachtgever.

'Waarschijnlijk laat je hem vanwege dit soort feesten nog doorgaan,' zei een stem die overging in gemeen gegrinnik.

'Kijkcijfers zijn niet alles. TV3 is binnenkort weer verdwenen en TV4 waar ze het steeds over hebben, komt toch nooit van de grond. TV2 staat voor kwaliteit en langetermijnplanning.'

Onderaan de trap stond een Lech Walesa met een slecht zittend pak en een hangende nepsnor, en een Jaruzelski in uniform en een donkere zonnebril samen met een vrouw die als bedelmonnik was verkleed. Lotta herkende in Jaruzelski de baas van TV2 en Walesa was een tv-recensent van een krant. Lotta keurde ze geen blik waardig en zij leken haar aanwezigheid niet op te merken, omdat ze over

FOTO: MARVIN MEYER / UNSPLASH

haar vader bleven praten terwijl ze langsliep.

'Er is niemand meer die kijkt. Het kan toch niet zo zijn dat onze kijkgelden worden gebruikt om de grootheidswaanzin van een oude vent in stand te houden?'

'Dat kun je je ook afvragen over jouw salaris bij de krant.'

De vrouwelijke monnik barstte in lachen uit waardoor ze wijn over beide namaak-Polen spoot. Lotta liep onaangedaan verder.

Ober stond achter het tuinschuurtje bij de koninginnestruik te wachten.

'Zwart kostuum met bef, bakkebaarden.'

'Ik weet hoe hij eruitziet. De videoband?'

Ober overhandigde haar een VHS-band en Lotta stopte die in haar Mulberry-handtas, een kleinburgerlijke concessie zodat ze niet zou opvallen in de doelgroep.

Ze laveerde tussen de steeds luider wordende feestgangers door op zoek naar haar object. Nu was iedereen nog redelijk helder en Lotta ving gespreksflarden op van de uittocht van de Sovjet-Unie, het overlijden van ayatollah Khomeini en de onlangs gestarte rechtszaak tegen de moordenaar van Olof Palme. Maar na al die jaren van afluisteren en speuren naar zwakheden wist Lotta dat de gesprekken al snel alleen maar over seks en tegenslagen in carrières zouden gaan.

Ze ontmoette de blik van haar moeder Agneta die in gesprek was met een ambassadeur op leeftijd en een beginnende actrice. Stellan stond wat verder weg, omringd door een schare jonge tv-medewerkers.

Aan een tafel vol met wodkaglazen en rijen flesjes met het Poolse Krakusbier trof Lotta haar object aan. Inspecteur oorlogsmaterieel Leonard Wahlund, vervanger van Alger Carlsson, die op mysterieuze wijze voor een metrowagon was gevallen toen hij door de veiligheidspolitie over de smokkel van hoogwaardige technologie naar het Oostblok zou worden verhoord. Lotta had begrepen dat Wahlund niet zo erg tot samenwerking bereid was, en daarom moest hij op precies dezelfde manier worden bewerkt als de anderen waarbij ze Ober had geassisteerd.

Wahlund was in gesprek met de bekende nachtclubeigenaresse Antonia Montgomery en aan de afwezige blik te beoordelen had Wahlund moeite om interessante gespreksonderwerpen te bedenken. Lotta ging een paar meter achter Antonia staan en staarde naar Wahlund. Toen hij uiteindelijk haar blik ontmoette, stopte ze haar handen onder haar rok en trok haar slipje uit. Vervolgens hield ze dat achter de rug van Antonia omhoog, liep op hem af om het in zijn hand te stoppen en liep weer naar binnen. Toen ze wegliep hoorde ze hoe Wahlund zich excuseerde en achter haar aan snelde.

Lotta liet de buitendeur openstaan. Toen ze zijn voetstappen hoorde, liep ze door naar de tv-kamer in het souterrain. Die deur liet ze ook open, liep naar de videorecorder en stopte de videoband erin die ze van Ober had gekregen.

Op hetzelfde moment dat Wahlund de kamer binnenstapte en de deur achter zich dichtdeed, zette Lotta de tv aan. Terwijl de videoband startte, keek ze hem aan. Zij hoefde niet te kijken, zij wist al wat erop stond. Ze had het zelf in het geheim gefilmd, boven in de gastenkamer, via het luikje in de kamer ernaast.

'Ze is nog niet eens vijftien,' zei ze.

Wahlund keek naar het scherm, herkende al snel zijn naakte lichaam en misschien het meisje ook wel, misschien ook niet. Hij staarde Lotta zwijgend aan.

'Minderjarig,' ging Lotta verder. 'Dat betekent geen ontslag, maar opsluiting.'

Langzaam ontbrandde er een gloed in Wahlunds ogen, terwijl zijn ademhaling steeds zwaarder werd.

'Afpersing? Raak je daar opgewonden van of zo?'

'We wissen de film als je ons helpt.'

'Welke wij?'

'Wat mensen die het Zweedse bedrijfsleven willen

helpen om producten aan het buitenland te verkopen.'

'Je bedoelt smokkelen. Van wat?'

'Niets bijzonders. Industriële producten.'

De man keek Lotta lang aan. Vervolgens voelde ze aan dat het tijd was om de doodsteek toe te dienen. Ze hield de van tevoren ingevulde licentieovereenkomst omhoog die Ober haar had gegeven. Wahlund keek er snuivend naar.

'Kruit aan de DDR?'

'Jachtkruit.'

'Dat we doorverkopen aan landen in oorlog. Dat kun je op je buik schrijven.'

'Dan stuur ik de film van jou en dat jonge grietje naar de kranten.'

'Waar ze niet over durven te schrijven, want dan dien ik een aanklacht in. En Sjöström is mijn advocaat. Zodra ik hem vanavond heb gebeld, zal hij ze de schrik op het lijf jagen.'

'Maar de politie kan hij niet bang maken.'

'Haar pooier heeft gezworen dat ze ouder was dan vijftien, en seks kopen is in dit land niet verboden.'

'Deze film gaat naar jouw bazen toe.'

'Mooi zo. Ze zullen onder de indruk zijn dat ik mij niet laat opjagen. En er zijn er vast ook een paar die het telefoonnummer van dat meisje graag willen.'

Lotta dacht na. Wahlund glimlachte.

'Dus wordt er nog geneukt of gaan we terug naar het feest?' vroeg hij.

'Wat wil je hebben?'

'Van jou? Jouw krappe kutje.'

'Geld. Om het te ondertekenen.'

'Geen geld.' Hij bleef even stil, hield Lotta's slipje omhoog en rook eraan. 'Je hebt verloren, begrijp je dat niet? Wapensmokkel uit de DDR is een gepasseerd station. En ik weet hoe hard ze het geld nodig hebben. Het hele communistische blok staat op instorten.'

Wahlund stopte haar slipje in de zak van zijn colbertje, draaide zich om en liep naar de deur.

'Wacht!'

Wahlund keerde zich weer om. Lotta haalde de kopie van de kleine Tsjecho-Slowaakse browning tevoorschijn en richtte die op hem.

'Zet je handtekening, of ik schiet.'

Wahlund deed snel een stap richting Lotta en in een oogwenk sloeg hij het pistool uit haar handen. Daarna nam hij haar in een wurggreep. Zo hard dat ze door haar knieën zakte.

'Dat wordt leuk als ik aan de veiligheidspolitie vertel dat de dochter van Stellan Broman als agent voor de DDR werkt. Je carrière als spion is hierbij op oneervolle wijze beëindigd.'

Wahlund smeet Lotta tegen de grond, draaide zich om en vertrok. Lotta bleef geschokt achter. Ze wist niet wat ze moest doen.

Ze had gefaald.

Wat zou Ober zeggen?

Wat zou de Staatssicherheitsdienst hiervan zeggen?

Alles hing van haar af. En ze had er geen seconde aan getwijfeld dat het niet zou lukken. Maar inmiddels had ze Ober zo vaak met objecten geholpen dat ze in dit geval zeker wist: Wahlund was niet kapot te krijgen. Maar de mislukking zou volledig op Lotta's conto komen te staan.

Langzaam stond ze op en pakte het pistool van de grond, daarna gaf ze een klap tegen de staande lamp, die vervolgens in gruzelementen op de grond viel.

Hij mocht niet ontkomen. Dan zou het einde verhaal voor haar zijn. Zodra hij thuis zou komen, zou hij zijn advocaat en de veiligheidsdienst bellen.

Maar ze kon Wahlund ook niet voor het oog van alle gasten doodschieten.

Misschien wel als ze zei dat hij haar had proberen te verkrachten? Hij had immers haar slipje in zijn zak gestopt. En na haar eigen uitbarsting leek het alsof er in de kamer was gevochten.

Wat zou ze voor verklaring verzinnen voor het pistool?

Haar carrière bij de Staatssicherheitsdienst zou hoe dan ook voorbij zijn. Als ze een inspecteur oorlogsmaterieel voor honderden feestgangers zou doodschieten, moest de Stasi wel de banden met haar doorknippen. Misschien haar zelfs uit de weg ruimen, als ze bezorgd waren dat ze tegenover de politie zou instorten. Een officiële moord stond lijnrecht op de instructies waarin discretie hoog in het vaandel stond.

Maar ze voelde dat het niets uitmaakte.

Als Wahlund met de veiligheidsdienst zou gaan praten, was het sowieso gedaan met haar. Maar als ze hem zou doden, bestond de kans dat ze de situatie zou kunnen redden. Ober kon altijd nog zonder haar verdergaan. En de volgende inspecteur was misschien gemakkelijker te beïnvloeden.

Dat gaf de doorslag.

Maar Wahlund had een aanzienlijke voorsprong. Lotta stopte het pistool in haar handtas en haastte zich naar buiten.

'Hij zwaaide!'

Malin en Sara liepen net de trap af toen Lotta vanuit de tv-kamer naar boven liep. Uiteindelijk hadden ze de perfecte outfit gevonden. Getoupeerd haar vol haarlak, oranje oogschaduw en enorme oorbellen in pasteltinten. Malin droeg een veel te ruim zittend cerise colbertjas met schoudervulling, een zwarte legging en een roze plastic riem met een flinke gesp. Sara was een kopie van Madonna met een brede haarband, een grote leren ketting met een kruis om haar hals, tig armbanden, zwarte nethandschonen, een roze topje en een Ray-Ban-zonnebril.

'Hij wilde dat we naar beneden zouden komen!' zei Malin uitgelaten.

'Wie?' vroeg Lotta, met een naar gevoel in haar buik.

'Martin!' riep Malin.

'Hij zag ons bij het raam staan,' vulde Sara aan.

'Ach, loop naar de hel,' was het enige wat Lotta wist te zeggen.

Idioten.

Ontzettende nietsnutten.

In een soort trance liep ze gechoqueerd door de tuin naar de bar waar ze een wodka pakte en in één teug opdronk.

Nee.

Wahlund voor het oog van alle gasten doodschieten was geen optie. Dat zou ze niet kunnen.

Het leven was zwart.

Het was alsof ze de uitermate ongewenste werkelijkheid onder ogen moest zien.

Prikkeldraad dat werd weggehaald. Een onrechtvaardige economische oorlog die haar geliefde Oost-Duitsland omver leek te werpen. En zelfs haar eigen levensmissie had haar verloochend. Zij die de wereld wilde veranderen. Nu zou ze niets meer kunnen doen.

'Weigerde hij?'

Lotta keek om zich heen wie dat had gezegd.

Ober.

Die met zijn rug naar haar toe tegen haar sprak.

Hoe wist hij dat?

'Ja,' zei Lotta na enige aarzeling. Liegen was geen optie. 'Maar er is een oplossing.'

'Ik weet het. Goed gedaan. Misschien krijgen we nu iemand die gemakkelijker te beïnvloeden is.'

Hun zachte stemmen werden onderbroken door sirenes. Ober ging ervandoor. Lotta zag aan de andere kant van het huis een ambulance naar het meer rijden. Ze ging erachteraan.

Een flink aantal gasten stond aan de kant van het meer. De ambulancebroeders droegen een brancard naar de steiger. Ze tilden een levenloos lichaam uit het water en legden dat op de brancard. Het water droop van de kleding af en er liep bloed uit een enorme hoofdwond.

'Hij moet van de brug zijn gevallen en met zijn hoofd een enorme steen hebben geraakt,' zei een van de gechoqueerde toeschouwers die als priester was verkleed.

Toen het lichaam op de brancard werd gelegd, zag Lotta wie het was.

Leonard Wahlund.

Dood.

De ambulancebroeders dekten zijn gezicht toe en tilden de brancard op.

Lotta draaide zich om en liep weer richting het huis.

Dit was niet te bevatten.

Wahlund dood.

Ze was gered.

Gelukkig zou ze niet ontmaskerd worden. Bovendien konden ze een nieuwe inspecteur oorlogsmaterieel gaan bewerken, een die gemakkelijker te beïnvloeden was dan Leonard Wahlund.

Ober was tevreden, dat was het belangrijkste.

Ze had alleen geen idee wat er precies gebeurd was.

'Vind je het een leuk feest?'

Het duurde even voordat Lotta wist hoe ze op de vriendelijke toon van Agneta's vraag moest reageren. Ze liep net de hal binnen om naar de keuken te gaan waar haar moeder wonderlijk genoeg bij het aanrecht stond met Jane's schoonmaakhandschoenen aan. De geschokte Lotta gaf pas antwoord toen ze richting haar kamer verdween, maar Agneta lachte evenwel tevreden.

Vervolgens deed ze de schoonmaakhandschoenen uit, hing de afwasborstel op, legde de schoongemaakte hamer in het afdruiprek en draaide de kraan open om het laatste restje van het roodgekleurde water door de gootsteen weg te spoelen.

Daarna keerde Agneta terug naar het feest. Na het tragische ongeluk moest ze feeststemming weer zien op te krikken. Maar daar was ze goed in. De perfecte gastvrouw.

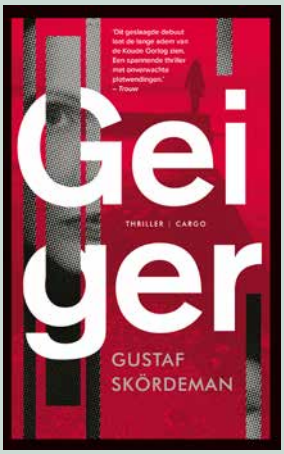

LUISTER NAAR EEN FRAGMENT

Gustaf Skördeman
GEIGER
Paperback € 10,-
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

Als een oude vrouw net afscheid heeft genomen van haar kleinkinderen die op bezoek waren, gaat de telefoon. Uit de hoorn klinkt één woord: Geiger. De oude vrouw pakt een pistool, schroeft er een geluiddemper op en loopt naar haar man, die nietsvermoedend in zijn stoel zit. Ze zet de loop tegen zijn achterhoofd en haalt de trekker over.

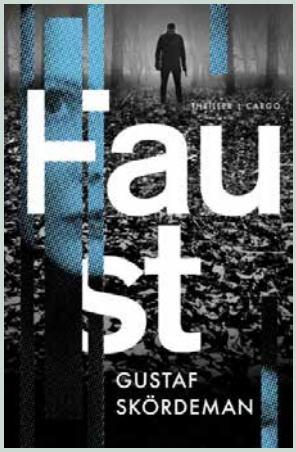

LUISTER NAAR EEN FRAGMENT

Gustaf Skördeman
FAUST
Paperback € 21,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

'Wat weet Sara Nowak?' Het is de laatste vraag die dominee Jürgen Stiller te horen krijgt. Zijn antwoord blijft uit en even later wordt hij geëxecuteerd door een terrorist met de codenaam Faust. Zo begint een verbeten jacht om Sara Nowak te vinden en te vermoorden.

Hoe Rebecka E. Aldén het Zweedse reddingsteam tot de helden van haar nieuwe serie maakte.

TEKST EN BEELD: REBECKA E. ALDÉN

Met de zeilboot op de eindeloze zee

‘De Zweedse archipel blijft mijn fantasie prikkelen’

Op bezoek bij de kustwacht in Dalarö

De afgelopen tweeëntwintig jaar hebben mijn man en ik elk jaar gezeild langs de eilandenkust voor Stockholm. Eerlijk gezegd is het vooral mijn man die zeilt; ik zit naast hem en geniet, lees of schrijf. Tja, iemand moet het doen.
Natuurlijk kan ik ook zeilen. Als kind ging ik regelmatig met mijn vader op pad, die reserveofficier was bij de marine en daarnaast een enthousiast zeiler, net als mijn man. Pa stuurde me in de zomer op zeilkampen, waar ik leerde zeilen in een optimistje.

Al een hele tijd droomde ik ervan om een thriller te schrijven die zich zou afspelen op zee, in een zeilboot. Ik kan me geen engere setting voorstellen dan de eindeloze zee die binnen enkele minuten kan veranderen van doodkalm in levensgevaarlijke golven. Een kleine zeilboot overgeleverd aan de grillen van de natuur. En nog spannender wordt het als de enige andere persoon aan boord iemand is die je niet kunt vertrouwen.
Tijdens het zeilen kom je elke dag in andere havens en leg je aan naast nieuwe havenburen. Je laat je boot daar volledig onbeschermd en zonder af te sluiten achter als je op pad gaat in het dorp, en elke nacht slaap je naast onbekenden, die geen idee hebben wie jij bent.
Voor mij als thrillerauteur is dit natuurlijk een geweldige omgeving, die mijn fantasie aan het werk zet. Geïnspireerd door Inger Alfvéns fantastische thriller *S/Y Glädjen* (die ook verfilmd werd) en de film *Dead Calm* (met Nicole Kidman en Sam Neill) begon ik aan een locked-roomthriller over een broer en een zus op een zeilboot. Het boek begint met twee vrijwilligers van de kustwacht die een zeilboot onderzoeken die stuurloos in een open baai dobbert. Als ze aan boord komen, ontdekken ze dat de boot verlaten is. Wat is hier gebeurd?

Mijn agent en mijn redacteur waren superenthousiast toen ze de eerste opzet van het boek lazen, en mijn redacteur vroeg zich af of het verhaal zich niet ook zou lenen voor een serie. We praatten daar even over door en al snel ontstond het idee om een serie te schrijven rond de mensen van de kustwacht; zij zouden de rode draad vormen voor alle verhalen. De *Zwarte zeilen*-serie was geboren.

24/7, 365 dagen per jaar

Natuurlijk had ik regelmatig de kustwacht voorbij zien komen tijdens het zeilen, maar ik wist eigenlijk helemaal niets van hun werk. Als ik ze het middelpunt wilde maken van mijn serie, zou ik flink wat onderzoek moeten doen. Ik kwam in contact met verschillende vrijwilligers van de kustwacht, en ik mocht een bezoek brengen aan hun locatie in Dalarö. Het was alsof ik een andere wereld binnenstapte.
De kustwacht is een collectief van verschillende organisaties die hulp bieden aan mensen op zee, waaronder de Zweedse zeedienst, de politie en marine en de vrijwilligers van de Zweedse Reddingsmaatschappij. Bij bijna negentig procent van de reddingen op zee, is een van de 2400 vrijwilligers van de Reddingsmaatschappij aanwezig. Dit zijn heel gewone mensen met compleet verschillende beroepen, die zich als vrijwilliger laten bijscholen om een van de vierenzeventig stations langs de kust van Zweden te bemannen. Als er alarm wordt geslagen zijn ze binnen vijftien minuten onderweg, vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week, driehonderdvijfenzestig dagen per jaar. Ze krijgen niet betaald, en de Reddingsmaatschappij wordt volledig bekostigd uit donaties en ledengeld.

Fictief, maar toch echt

Aan het begin van de twintigste eeuw was de Zweedse Reddingsmaatschappij er zo slecht aan toe dat ze internationaal diende als waarschuwing voor andere landen. Dat een land met zo'n lange kustlijn en zoveel kustbewoners zo'n slechte reddingsdienst had, leek onbegrijpelijk. In 1903 leed de Zweedse

kust onder extreem harde stormen, waarbij schepen vergingen en veel doden vielen. Datzelfde jaar werden er diverse pogingen ondernomen om de Zweedse regering te overtuigen van het probleem. Toen bleek dat de regering hier geen prioriteit aan gaf, besloot een Zweedse scheepsbouwer zelf actie te ondernemen en een reddingsdienst op te zetten bestaande uit vrijwilligers. Zo ontstond in 1907 wat later de Zweedse Reddingsmaatschappij zou worden.

Ik besloot al snel dat de reddingsdienst uit mijn serie gesitueerd zou zijn op een fictief station, en ik ging op zoek naar een geschikte locatie. Mijn keuze viel op Stavsnäs winterhaven in Värmdö. Deze plek is goed bereikbaar met de bus of auto en ligt niet ver van mijn woonplaats Nacka. Nadat ik er een tijdje had rondgelopen, vond ik vlak bij de haven een open plek in het bos waar een rood houten huis stond. Vanaf het huis daalde een pad af naar een klein zandstrand met een steiger. Dit is de plek geworden van het Stavsnäs Reddingsdienst-station, dat ik liet bemannen door Annika, Gunnar,

Mijn respect is eindeloos, en veel van wat de vrijwilligers mij leerden, gebruikte ik voor mijn boek.

Nadia, Markus, Simon en de andere vrijwilligers die een rol (gaan) spelen in mijn boeken.

Liefde voor de zee

Tijdens mijn bezoekjes aan het station in Dalarö heb ik veel facetten van het leven daar leren kennen. Het onderhouden en opslaan van de reddingspakken en hoe het voelt om met zo'n pak aan te zwemmen bijvoorbeeld. Ook ben ik mee geweest op een reddingsboot en speelde ik het slachtoffer in een oefening voor nieuwe vrijwilligers.
Hoe beter ik de vrijwilligers leerde kennen, hoe meer ik onder de indruk raakte. Mijn respect is eindeloos, en veel van wat ze mij leerden, gebruikte ik voor mijn boek.
Als ik mijn personages laat vertellen over waarom ze vrijwilliger zijn geworden, zegt mijn redacteur dat hun motivatie veel te clichématig is. Maar werkelijk iedere vrijwilliger die ik heb gesproken heeft gezegd dat hij het werk doet omdat hij andere mensen wil helpen en omdat hij zoveel houdt van de kuststreek en haar natuur.

Ik deel die liefde voor de zee en de kust, en vooral voor de archipel voor Stockholm. De kust daar bestaat uit meer dan 30.000 eilandjes en baaien binnen een gebied van amper 1600 vierkante kilometer. En dankzij het Zweedse Allemansrätten (allemansrecht) kun je bij vrijwel elk eiland en elke steiger aan land gaan. De archipel begint vlak bij Stockholm-stad met het eilandje Fjäderholmarna en reikt tot ver voorbij de kust tot de eenzame vuurtoren van Landsort in het zuiden, Arholma in het noorden en de Svenska Högarna in het oosten.

Bezoek archipelkust

De belangrijkste personages uit *Zwarte zeilen* gaan op pad met hun zeilboot, een Omega 34 (dezelfde zeilboot waar ik mee vaar), maar het is ook heel goed mogelijk om de archipel te bezoeken zonder een eigen boot. Er is een groot aanbod van boten die dagelijks passagiers vervoeren door de hele archipel. En veel van de eilanden waarover ik schrijf in *Zwarte zeilen* zijn ook met zo'n boot te bezoeken.
Natuurlijk beschrijf ik in mijn boek mijn absolute favorieten in de archipel. Dit zijn mijn aanraders voor als je ooit in de buurt bent:

Grinda

Een groen en idyllisch eiland op een uurtje varen van Stockholm. Grinda heeft een goedbezochte haven, een café, een kleine supermarkt en een kiosk bij het zandstrand, waarop wordt uitgekeken door een prachtige gele art-nouveauvilla, het Grinda

In de haven van Möja

Wärdshus, dat boven op de heuvel is gebouwd. Het hele eiland is tegenwoordig een natuurgebied, en het is ongelooflijk mooi.

Möja

Möja bestaat uit verschillende eilanden die vrij ver in zee liggen, en waarvan het grootste eiland Groot Möja heet. Dit eiland is al sinds de Vikingen bewoond, maar de meeste gebouwen zijn in brand gezet door de Russen aan het begin van de achttiende eeuw. Het enige huis dat bewaard is gebleven is de kapel in Berg, die nog steeds uitkijkt over de gasthaven in Kyrkviken (waar wij meestal aanleggen bij een bezoek aan het eiland). Kyrkviken is als een ansichtkaart zo mooi, met prachtige cottages en rode botenhuizen. Op het eiland kun je prachtig wandelen of fietsen over landweggetjes (er is een fietsverhuur). Ook is er een restaurant, een pizzeria en een bakker vlak bij de haven. Bij de oude feestzaal worden in de zomer films gedraaid.

Stora Nassa

Net voorbij de Möja-eilanden ligt het natuurgebied Stora Nassa, dat ook uit verschillende kleine eilanden bestaat. Je kunt er alleen komen met een eigen boot of een taxiboot. Het is een van de mooiste plekken van de archipel: roze glanzende rotsen vol heide en lage begroeiing, met een werkelijk hemels uitzicht op de uitgestrekte baai.

Wanneer je Zweden en Stockholm ooit bezoekt, mag je onze fantastische archipelkust zeker niet missen. Maar tot die tijd kun je natuurlijk al heerlijk wegdromen bij het eerste deel in mijn serie over de archipel, *Zwarte zeilen*.

ZWARTE ZEILEN

Op een verstikkend hete dag in juli komen Annika en haar collega Nadia van de vrijwillige kustwacht een op drift geslagen zeilboot tegen op het open water van de Möja-fjord. Er is duidelijk iets niet in orde en ze besluiten aan boord te gaan van het mysterieuze schip.
Enkele dagen eerder varen Joanna en haar broer Zack uit met de boot die ooit van hun vader was. Ze hebben elkaar in geen jaren gezien, en halen nu herinneringen op aan hun kindertijd. Joanna rouwt om de dood van haar dochter, die tegelijk met haar oma, de moeder van Joanna en Zack, omkwam bij een tragisch ongeval. Joanna en Zack moeten de boedel van hun ouders verdelen en doen een poging weer dichter bij elkaar te komen.

Zwarte zeilen is het eerste deel van een aangrijpende psychologische thrillerserie die zich afspeelt in een van de mooiste en meest geliefde Zweedse landschappen, de scherenkust voor Stockholm.

Rebecka Edgren Aldén
ZWARTE ZEILEN
Paperback € 21,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

De Millennium-reeks wordt voortgezet!

Goed nieuws voor alle fans van Lisbeth Salander en Mikael Blomkvist. Na Stieg Larsson en David Lagercrantz zal de Zweedse auteur Karin Smirnoff een vervolg schrijven over de avonturen van het illustere duo.

Een literaire sensatie

Karin Smirnoffs debuut *Mijn broer* werd genomineerd voor de Augustpriset, de belangrijkste literaire prijs van Zweden. Het is het eerste deel van de Jana Kippo-trilogie, waarvan inmiddels al 600.000 exemplaren zijn verkocht.

Karin Smirnoff over het voortzetten van de Millennium-reeks

'Het voelt bijna plechtig om het nieuwe vervolg van de Millennium-serie te mogen schrijven. Ik zei daarom ook zonder aarzelen ja tegen het project. Het is een geweldige kans om zelf iets nieuws te creëren in een uniek fictief universum dat over de hele wereld bekend is. De Millennium-boeken zijn klassiekers in hun genre, met de fascinerende combinatie van onvergetelijke personages en sterke maatschappelijke betrokkenheid. Ik bouw voort op de kernthema's van Stieg Larsson, zoals geweld, machtsmisbruik en hedendaagse politieke stromingen. Het is daarnaast spannend om te kunnen schrijven over Lisbeth Salander, een complex personage van wie ik echt houd.'

Wat we weten over de inhoud

In de wildernis van het hoge noorden van Zweden grijpen grote, machtige bedrijven hun kans om onontgonnen gebied te ontwikkelen en mensen te exploiteren. De enorme toestroom van nieuw geld trekt daardoor ook criminele bendes aan die in hun schaduw opereren. Lisbeth Salander is naar dit noorden gereisd om een verbroken familieband te herstellen, Mikael Blomkvist is op weg naar de bruiloft van zijn dochter. Maar het duurt niet lang voordat hun paden weer kruisen en ze meegesleept worden in zaken die het daglicht maar slecht kunnen verdragen...

De schreeuw van de zeearend – Millennium 7
Verschijnt op 6 juni 2023

FOTO: THRON ULLBERG

Paradijs

Jens Lapidus

Margot Osse - Boekhandel De Omslag, Rosmalen

'Lapidus schrijft een dystopische, originele thriller mét een boodschap. Een confronterend verhaal over "aandachtswijken" voor werkloze allochtonen, rechtsextremisme en criminaliteit. Een waarschuwing voor de gevolgen van een polariserende maatschappij. Lees deze beklemmende, intrigerende thriller die met de recente politieke gebeurtenissen in Zweden niet meer zo ondenkbaar is.'

De sneeuwman

Jo Nesbø

Els Zoetendaal - Boekhandel Haasbeek-De Kler, Alphen aan den Rijn

'*De sneeuwman* is het eerste boek dat ik van Jo Nesbø heb gelezen en na het herlezen ervan weet ik ook direct weer waarom ik fan ben geworden! Wat een geweldig spannende, ijskoude thriller met Harry Hole in de hoofdrol. Je kunt niet stoppen met lezen, heerlijk! Worstelend met een moeizaam privéleven en een ernstig alcoholprobleem maakt Harry Hole jacht op een seriemoordenaar. Wanneer op de laatste pagina's het motief en de dader worden onthuld is het zo jammer dat het boek uit is...'

De brandende zon

Christoffer Carlsson

Mark Snoek - The Read Shop, Barendrecht

'Met recht een literaire thriller, want deze man kan heel goed schrijven! Een echte Scandinavische thriller vol spanning en melancholie. Vooral het karakter van politieagent Sven is zeer intrigerend. De plot is ook heel sterk. Ik heb bijzonder genoten van het verhaal en de prachtige zinnen!'

De onbekende

Jørn Lier Horst

Giovanni Coudeville
Inkoop Standaard Boekhandel

'Topthriller van een Noorse bestsellerauteur. Een fantastische Scandi-thriller volgens de regels van de kunst, met recht en reden behoort deze tot de top.'

Wat wordt jouw

Neem jij altijd een stapel boeken mee op vakantie? En lees je graag over de plek waar je naartoe gaat? Wij geven tien thrillertips op locatie. De bossen van Haparanda zul je na het lezen van *Wolfzomer* waarschijnlijk iets minder idyllisch vinden…

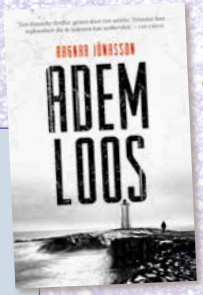

1

Ragnar Jónasson
Ademloos

Kálfshamarsvík, IJsland

Vlak voor kerst wordt onder aan de kliffen van een afgelegen baai het lichaam van een jonge vrouw gevonden. Op deze plek was ooit een levendig vissersdorp, maar tegenwoordig zijn er slechts twee gebouwen van over: een oude villa en een vuurtoren.

2

Yrsa Sigurðardóttir
De prooi

Stokksnes, IJsland

Op het schiereiland Stokksnes vinden mysterieuze gebeurtenissen plaats. Er wordt een onverklaarbare plas bloed gevonden, een kinderschoen duikt op en in de rotskust ontstaat een groot zwart gat, dat een onweerstaanbare aantrekkingskracht lijkt te hebben.

3

Silje Ulstein
Serpent

Kristiansund, Noorwegen

Liv is een teruggetrokken tiener die troost vindt in haar bijzondere huisdier. Dertien jaar later, in het nabijgelegen Kristiansund, verdwijnt de elfjarige Iben. De recherche start een onderzoek en stuit op een verleden vol familiegeheimen, obsessie en trauma.

4

Jo Nesbø
Het mes

Oslo, Noorwegen

Harry Hole is de hoofdpersoon van dé thrillerserie van de Noorse auteur Jo Nesbø, waarvan al twaalf delen zijn verschenen. Hole is een briljante en obsessief gedreven detective die onorthodoxe en soms illegale methoden hanteert in zijn onderzoeken.

Geen ruimte in de koffer voor al die boeken? Al deze boeken zijn ook als e-book te lezen

5

Cilla & Rolf Börjlind
De samaritaan

Stockholm-archipel, Zweden

Wanneer Olivia Rönning wordt vermist, gaat Tom Stilton naar haar op zoek. Het spoor leidt naar het verkoolde lichaam van een vrouw. Wie is zij? Intussen lijkt iemand er alles aan te doen de transporten van covidvaccins te saboteren.

bestemming?

6

Hans Rosenfeldt
Wolfzomer

Haparanda, Zweden

Er wordt een dode wolf in de bossen gevonden. In de maag van het beest ontdekt de politie menselijke resten. Al snel blijkt dat deze man betrokken was bij een mislukte drugsdeal. De normaal zo rustige zomer van politieagente Hannah Wester staat volledig op zijn kop.

7

Elina Backman
Als de koning sterft

Hartola, Finland

Saana brengt de zomer door bij haar tante die haar vertelt over een onopgeloste moordzaak. In de stroomversnelling van de rivier bij Hartola is in 1989 het lichaam gevonden van de vijftienjarige Helena. Tegelijkertijd krijgt de politie in Helsinki melding van een brute moord.

Haparanda 6

3 Kristiansund

Hartola 7

4 Oslo

5 Stockholm

8 Helsinki

Kopenhagen 10

9 Bornholm

8

Max Seeck
De ijskring

Helsinki, Finland

Na een releaseparty verdwijnen twee jonge Finse influencers spoorloos. Jessica onderzoekt de verdwijningen, maar elk spoor lijkt dood te lopen. De dader speelt een levensgevaarlijk spel...

9

Katrine Engberg
Wintereiland

Bornholm, Denemarken

Jeppe Kørner is met verlof van de politie. In Kopenhagen heeft Anette Werner nu de leiding over het onderzoek naar een onthoofd lichaam dat is opgegraven in een speeltuin. Samen zullen ze de moordenaar moeten stoppen voor hij opnieuw toeslaat.

10

Søren Sveistrup
Oktober

Kopenhagen, Denemarken

Een jaar na de verdwijning van haar dochter keert Rosa Hartung terug op haar ministerspost in Kopenhagen. Het lichaam van het meisje is nooit gevonden. Dan worden kort na elkaar twee vrouwen vermoord. Bij hun lichamen treft de politie kastanjepoppetjes aan...

59°21'59.46" N 18°24'44.65" E

PLAATS UITGELICHT

Zomerhuis aan de Scherenkust

Tynningö

FOTOS: SUSAN SANDERUS

Cilla & Rolf Börjlind, de auteurs van de bekende Rönning & Stilton-reeks, brengen zoals veel Zweden de zomers meestal door in hun vakantiehuis. Hun huis ligt in de Scherenkust van Stockholm, op het eiland Tynningö. Hoe zijn ze op deze plek terechtgekomen? We vroegen het aan Cilla Börjlind.

'We zijn meestal van begin mei tot eind september in ons zomerhuis. We wonen aan een meer en zitten ook vlak bij de zee. De familie van onze hoofdpersoon Olivia Rönning heeft daar trouwens ook een zomerhuis. Wat een toeval! Ik heb hier sinds mijn geboorte vrijwel al mijn zomers doorgebracht, en samen met Rolf sinds we elkaar 32 jaar geleden leerden kennen. Onze directe buren zijn mijn zus en haar gezin aan de ene, en mijn broer met zijn gezin aan de andere kant. Mijn grootvader kocht dit stuk land in 1920 en mijn moeder kocht er nog een stuk bij in de jaren zeventig en verdeelde het tussen haar drie kinderen. Onze familie woont hier dus al meer dan honderd jaar.
Onze huidige woning is echter pas in 2008 gebouwd, dus die is nog nieuw. Tot die tijd woonden we met vier poezen en onze dochter in een heel klein huisje iets lager op de heuvel. Dat huisje is nu ons gastenverblijf en dient als schrijfhuis.

Vanaf Tynningö kunnen we ook verder de archipel in trekken met onze boot. De Stockholmse Scherenkust is heel mooi en bestaat uit circa dertigduizend kleine en enkele grotere eilanden. Onze andere hoofdpersoon, Tom Stilton, woont op het eiland Rödlöga, in een huis dat hij erfde van zijn grootouders. Dat eiland ligt een stuk verder bij ons vandaan.

Wat zijn buiten Stockholm en Tynningö jullie favoriete plaatsen of gebieden in Zweden?
Zonder twijfel is dat het noordelijke deel van het land, in Lapland, waar we regelmatig gaan vliegvissen. We verblijven dan in een viskamp hoog in de bergen, vlak bij de grens met Noorwegen. We genieten daar enorm van de natuur en de stilte. In ons boek *Bevroren goud* is dat overigens de plek waar Olivia crashte met de helikopter en moest zien te overleven in de meedogenloze wildernis.

Jullie schrijven nu aan het achtste boek van de Rönning & Stilton-reeks. Kunnen jullie er al iets over vertellen?
Vooruit, een tipje van de sluier dan. We zitten nu in de fase dat we het verhaal nog aan het opbouwen zijn. Binnenkort gaan we daadwerkelijk beginnen met schrijven. Het boek zal zich afspelen in Stockholm en in het Franse Antibes. We proberen altijd zo dicht mogelijk bij de actualiteit te blijven. Deze keer is de oorlog in Oekraïne een van de thema's, en hoe sommige mensen misbruik maken van de schrijnende situatie van oorlogsvluchtelingen. In Zweden worden verschillende vrouwelijke vluchtelingen geëxploiteerd in de seksindustrie, en Olivia Rönning werkt met een groep die de mensenhandel in kaart brengt.
Maar het verhaal gaat ook over de reünie tussen Abbas en zijn sinds lang verloren gewaande moeder. En over Tom Stilton en Mette Olsäter, die weer samenwerken aan een zaak over een gestolen lijk. En bovendien speelt er nog iets rond een gestolen Fabergé-ei.

De laatst verschenen zevende Rönning & Stilton-thriller. Aan het achtste deel wordt nog geschreven.

DE SAMARITAAN

Paperback € 22,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

Een thriller over gewone mensen die grote fouten maken

Afgelopen najaar was Malin Stehn op bezoek in Nederland om haar thrillerdebuut *Een gelukkig nieuwjaar* te promoten. Redacteur Chris Kooi sprak met haar over deze bijzonder spannende roman.

Zou je *Een gelukkig nieuwjaar* in je eigen woorden willen samenvatten?
Een gelukkig nieuwjaar is een verhaal over gewone mensen die grote fouten maken. Wanneer die langzaam aan het licht komen, beginnen mijn personages zich af te vragen wie ze eigenlijk kunnen vertrouwen. Het is een spannend boek, maar tegelijkertijd ook een verhaal over ouderschap. Het gaat over de paniek die je voelt als je erachter komt dat je eigenlijk geen betekenisvolle relatie hebt met je tienerkind omdat je te druk bent geweest met werken en geld verdienen. En het boek gaat over hoe langdurige vriendschappen kunnen eindigen.

De gezinnen Andersson en Wiksell kennen elkaar al heel lang, en hoewel ze niet heel vaak afspreken is het traditie dat ze samen oud en nieuw vieren. Dit jaar komen ze samen in het huis van de Wiksells terwijl hun zeventienjarige dochters Smilla en Jennifer voor het eerst een eigen feestje geven in het huis van de Anderssons. Maar als iedereen na een lange nacht wakker wordt op nieuwjaarsdag wordt al snel duidelijk dat Jennifer verdwenen is. Ze blijkt aan het begin van de nacht naar haar ouderlijk huis te zijn gelopen. Maar waar is ze? En waarom liep ze weg van haar eigen feest?

Dit is je eerste roman voor volwassenen, maar je bent in Zweden heel bekend met je boeken voor jongere lezers. Kun je ons iets vertellen over de inspiratie voor dit nieuwe boek, en hoe het verschilt van je andere werk?
Ik kwam op het idee toen ik zelf bij een oud-en-nieuwfeest was. Mijn dochter was toen zestien en was voor het eerst alleen op een ander feestje. Toen ik aan mensen vertelde dat ik me een beetje zorgen maakte, werd ik niet op m'n gemak gesteld, maar kreeg ik juist allemaal verhalen te horen over uit de hand gelopen tienerfeestjes. Kinderen van deze mensen waren zelfs uitgenodigd op hetzelfde feestje als mijn dochter, en het leek bijna alsof ze aan het genieten waren van mijn ongerustheid. Ik werd er een beetje boos van en dacht bij mezelf: maar wat als er nou echt iets ergs gebeurt…
Er is verder niet echt een groot verschil tussen schrijven voor jongeren en voor volwassenen. Je wilt als schrijver altijd het beste verhaal schrijven. Een verhaal dat lezers doet huiveren of juist plezier geeft.

Waar komt het verhaal van *Een gelukkig nieuwjaar* vandaan? Had je de plot al bedacht voordat je begon, of ontstond die gaandeweg tijdens het schrijven?
Ik wist meteen al dat ik een verhaal wilde beginnen tijdens een oud-en-nieuwfeest, en ik wilde schrijven over families en een vermist kind. Het plan was er dus al, maar alles veranderde tijdens het schrijven.

De structuur van het boek valt op, want er zijn drie vertellers aan het woord over de gebeurtenissen tijdens oud en nieuw. Hoe kwam je op dit idee?
Als je voor kinderen schrijft dan wissel je eigenlijk nooit van perspectief, en zeker niet met vertellers die het verhaal vertellen in de eerste persoon – dat is veel te verwarrend voor jonge lezers. Voordat ik aan dit boek begon had ik een aantal thrillers gelezen met meerdere perspectieven en dat vond ik heel goed werken. Ik probeerde het en kwam er al snel achter dat het veel voordelen heeft als je op deze manier een verhaal vertelt. Je wordt als lezer meege-

FOTO: EMIL MALMBORG

voerd door de personages, waarna blijkt dat alles toch weer anders is.

Je boek was een groot succes in Zweden, en zal nu in veel andere landen in vertaling verschijnen. Was je verbaasd over het succes en hoe denk je dat het zal zijn om lezersreacties te krijgen van mensen die je boek in een andere taal lezen?
Toen ik *Een gelukkig nieuwjaar* schreef, had ik geen enkele verwachting. Ik wist niet eens of ik het boek wel af zou krijgen. Maar het ging meteen heel goed, en ik heb nonstop geschreven tot het manuscript er ineens was. Ik liet het lezen aan een paar vrienden en die reageerden meteen positief. Gelukkig heb ik een fantastische uitgever en agent gevonden, en die hebben het boek nog beter gemaakt. Het was echt een droom die is uitgekomen. Dat het boek in verschillende talen gaat uitkomen is helemaal geweldig, en ik kan niet wachten op lezersreacties.

Ben je geïnspireerd door andere schrijvers of films? Is er een verband tussen *Een gelukkig nieuwjaar* en andere boeken?
Ik lees heel veel, en ben vaak geïnspireerd door andere schrijvers, bijvoorbeeld Håkan Nesser en Åsa Larsson, maar er is niet één verhaal in het bijzonder dat aan de basis ligt van mijn eigen boek.

Wat zijn je plannen? Ga je weer een boek voor volwassenen schrijven?
Ja! Ik ben nu bezig met mijn tweede spannende boek voor volwassenen. Het gaat opnieuw over families en hoe in één oogwenk genomen beslissingen tragische gevolgen kunnen hebben. Het is heerlijk om weer verder te mogen schrijven!

Malin Stehn is een gelauwerd auteur van meer dan veertig romans voor jongere lezers. *Een gelukkig nieuwjaar* is haar debuut voor volwassenen en werd meteen een grote bestseller in Zweden. Het is een spannende en onvoorspelbare psychologische roman waarin de lezer vanuit drie gezichtspunten een eigen oordeel zal moeten vellen over de waarheid achter de verdwijning van het tienermeisje Jennifer.

EEN GELUKIG NIEUWJAAR
Paperback € 21,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

Het kompas

Max Seeck

FOTO: MIKKO RASILA

Max Seeck heeft inmiddels twee thrillers over de eigenzinnige rechercheur Jessica Niemi geschreven. Voor het eerste deel, *De trouwe lezer*, werd hij bekroond met de Finse debutantenprijs. In dit korte verhaal leren we de ongrijpbare Jessica weer een beetje beter kennen.

DECEMBER 2017

Het allermooiste is altijd datgene wat al dood is. Omdat niets wat leeft kan wedijveren met de onomkeerbaarheid van de dood.

De blauwe lippen die tussen de vormeloze, verbrijzelde jukbeenderen flapperen houden stil, en Jessica wacht, ervan uitgaande dat mama doorgaat, dat ze niet stopt met praten. Niet op dit moment, terwijl mama bezig is iets zo intiems, iets zo ongelofelijk waardevols van zichzelf te geven. Jessica weet dat ze de woorden al eens eerder heeft gehoord, maar ze weet niet meer waar en wanneer. Dat moet zijn geweest toen ze nog een kind was, anders zouden ze niet in deze ijskoude decembernacht in haar gigantische appartement in Etu-Töölö in Helsinki weergalmen, terwijl een ijzige wind tegen de ramen beukt en de houten kozijnen doet knarsen.

Maar mama praat niet verder. Het donkerrode vlees dat door de aan flarden gescheurde huid heen breekt glanst in het maanlicht. Het is zo vochtig dat het lijkt of mama leeft, ondanks het feit dat haar verminkte lichaam er volledig dood uitziet. Het zwaar toegetakelde wezen is echter helemaal kalm, de ingedeukte kaak staat elegant overeind. Het wezen is ondanks alles statig, alsof mama ondanks haar macabere uiterlijk op weg is naar een belangrijk gala.

Mama tilt haar hand op en legt haar benige vingers op Jessica's schouder. Jessica voelt hoe ze teder door haar nachthemd heen knijpen. De kilte boort zich door de stof, tot op haar huid.

Ik begrijp het niet, zegt Jessica. Wat gebeurt er, mama?

De bloeddoorlopen ogen kijken Jessica nog een laatste keer aan, dan draait mama zich om en loopt ze weg. Haar bewegingen zijn schokkerig en hoekig, zoals altijd wanneer Jessica haar moeder 's nachts tegenkomt. De witte enkels flitsen onder de zoom van de zwarte avondjurk vandaan; het linkerbeen is tijdens het ongeluk bij de knie gebroken, waardoor ze ongelijkmatig loopt. De spieren die van de gebroken botten zijn afgescheurd maken een zacht smakkend geluid terwijl het bekken heen en weer schommelt. Jessica kan het vlees ruiken. Het zoete aroma van het bloed, dat de geur van ijzer heeft. De geur vermengt zich met die van autobanden en benzine, en met de geur van bitumen die zo typerend is voor glanzend heet asfalt. Al die dingen doen Jessica terugdenken aan die ochtend, lang geleden, waarop haar familie het leven liet door een fatale beslissing van haar moeder.

Tot binnenkort, mama.

Jessica staart de figuur na die langzaam de trap af loopt, en wordt dan een geluid gewaar dat helemaal niet bij dat moment hoort, bij die sfeer. De zwarte harmonie van de situatie wordt doorbroken door haar telefoon, die op het nachtkastje in de slaapkamer ligt te rinkelen. Heel even balanceert Jessica mentaal tussen twee werelden, en het duurt een bitterzoet moment voordat ze beseft dat de beller echt moet zijn. Mama is dat daarentegen niet, al tientallen jaren niet meer. Jessica ziet haar moeder zoals die in het ongevallenrapport van de politie is beschreven: een hoop bloed, vlees, botten en weefsel die in de verte aan een mens doet denken.

Jessica staat heel even naar de lege trap te kijken. Door het raam valt maanlicht naar binnen, dat een bleke schaduw in de vorm van de cactus op de vensterbank op de vloer werpt. Het mobieltje zwijgt even, om meteen daarna opnieuw te klingelen. Jessica veegt een traan uit haar ooghoek en trekt haar tenen in op het zachte vloerkleed. Mama komt morgen wel weer. Jessica weet dat mama morgen weer komt. Dat ze moet komen.

Jessica loopt langzaam de slaapkamer in. De vloerplanken kraken onder haar blote voeten, de kamer en de lakens op het bed ruiken nog steeds fris, naar wasverzachter, ondanks het feit dat de kant waar Jessica heeft geslapen waarschijnlijk nat is van het zweet. In de slaapkamer is het donkerder dan in de

FOTO: JOAKIM HONKASALO / UNSPLASH.COM

gang; er hangen dubbele verduisteringsgordijnen voor het grote raam, ook al valt er voor de middag nauwelijks zonlicht naar binnen. De enige lichtbron is de telefoon die op het nachtkastje ligt te flakkeren en die een monotoon schijnsel om zich heen werpt.

Jessica gaat op het bed zitten en kijkt naar de naam van de beller. Erne. Er is iets gebeurd. Jessica neemt op en drukt de telefoon tegen haar oor.

'Jessica, is alles in orde?'

Ze hoort zijn lage stem, en op de achtergrond klinkt geroezemoes van mensen. De wind die op het blikken dak van het oude, hoge appartementengebouw trommelt, suist ook in de microfoon van Ernes telefoon. Zo te horen is hij buiten, ergens waar van alles gaande is, precies zoals Jessica al had vermoed toen ze zijn naam zag. Erne zou niet midden in de nacht bellen om alleen maar te vragen hoe het gaat.

'Uiteraard. Hoezo?' zegt ze met een zucht.

'Meestal neem je sneller op.'

'Krijg de klere. Je belt om… twintig over één 's nachts en durft me dan te verwijten dat ik traag opneem?'

'Oké, sorry. Kun je naar de Kaivopuisto komen?' zegt hij snel. Jessica hoort dat hij een flinke trek van zijn Estische Rumba neemt en de rook uitblaast over zijn mobiele telefoon; ze kan de bittere tabaksgeur bijna ruiken.

'Nee,' zegt Jessica zuchtend terwijl ze een vinger tegen haar gefronste voorhoofd duwt. 'Kut, Erne. Ik ga een andere baan zoeken.'

'Over een halfuur? Zal ik Jusuf vragen of hij je ophaalt?'

'Vijfentwintig minuten. En dat is niet nodig,' zegt Jessica, en ze doet de lamp op haar nachtkastje aan. Het felle licht dwingt haar heel even de ogen te sluiten. Ze heeft het gevoel dat al haar zintuigen scherper worden; Ernes stem klinkt ineens veel luider. De rasperige tonen dwingen Jessica de telefoon verder van haar oor te houden.

'Mooi. Kom rechtstreeks naar het kompas op de promenade.'

'Wat is er gebeurd?'

'Niets moois, lieve Jessica. Dat kan ik je verzekeren.'

Dan hangt hij op. Jessica legt haar telefoon neer. Ernes raadselachtige woorden doen haar aan haar moeder denken. Aan wat die daarnet heeft gezegd toen ze op de trap stond.

Het allermooiste is altijd datgene wat al dood is.

Jessica springt op de hoek van de Merikatu en de Neitsytpolku uit de taxi, omdat de weg naar de oever is afgesloten. De bijtende vrieswind slaat haar genadeloos in het gezicht; hier aan de kust blaast hij duidelijk scherper dan thuis in Töölö. Ze trekt de rits van haar donsjas dicht tot aan haar kin, trekt de muts dieper over haar hoofd en kijkt even hoe de chauffeur de wagen draait terwijl hij tegelijkertijd een nieuwsgierige blik in de richting van de waterkant werpt, naar het circus dat daar door een speling van het lot is opgezet. Dan haalt ze haar politiepas tevoorschijn en toont die aan de in een overall gestoken agent die voor het politielint geposteerd staat.

De blauwe zwaailichten van de politiebusjes op en rond de oever laten het op de straat geschilderde kompas, dat een doorsnee van meer dan twintig meter heeft, flakkeren alsof het de dansvloer in een nachtclub betreft. De agenten en mensen van de technische recherche die druk in de weer zijn springen echter niet op en neer op de maat van de muziek maar lopen vastberaden over het kompas. Er is een scherm opgesteld dat het zicht vanaf de straat belemmert. En terwijl ze dichterbij komt ziet Jessica een donkere bundel op de grond liggen. Ze heeft al ontelbare malen dode mensen gezien, maar het beneemt haar altijd weer even de adem. Wie met een dode wordt geconfronteerd bevindt zich hoe dan ook in een bevoorrechte positie. Al het andere is ineens van ondergeschikt belang, alleen de levende is de winnaar.

Of iets in die geest.

'Goedemorgen, Jessi,' klinkt een gruizige man links van haar. Ze beantwoordt de groet zonder haar blik van het lijk op de grond af te wenden, dat iets uiterst merkwaardigs heeft. Jessica moet dichterbij gaan staan, moet een voorlopig idee krijgen van wie de dode is en van hoe die is gestorven. En ze moet weten wat het is dat het lijk er zo verdomd verkeerd laat uitzien.

'Wacht,' vervolgt Erne, en Jessica blijft schoorvoetend staan. Ze draait zich om en kijkt naar de grijsharige man die nog een laatste trekje van zijn sigaret neemt en de peuk dan door het rooster van een rioolput laat vallen. Zijn pokdalige vossengezicht oogt net zo vermoeid als altijd, maar in zijn grijze ogen ligt desondanks hoop, en wonder boven wonder geeft de schaduwzijde van zijn beroep ze ook vandaag de dag nog geen cynische uitdrukking.

'Is alles in orde, Jessi?' zegt Erne, en hij glimlacht kort. Zijn tanden, vergeeld door zijn levensstijl, flitsen heel even voorbij; dan verbergt hij ze snel weer achter zijn droge lippen. Dat doet Erne altijd; op het werk probeert hij de voor hem typerende menselijke warmte te verbergen, al was het maar deels, waarschijnlijk omdat hij die ongepast vindt met het oog op de situatie. Omdat hij meent dat die zijn autoriteit ondermijnt. Maar gelukkig slaagt hij daar nooit in; Erne straalt altijd vaderlijke warmte en belangstelling uit.

'Het gaat nu niet om mij, lijkt me,' zegt Jessica, en ze knikt naar het middelpunt van het kompas, waar zich net een technisch rechercheur in een witte overall overheen buigt. De kale takken van de bomen die de Merisatamanranta omzomen zwaaien wild heen en weer in de aanwakkerende wind, en Erne richt zijn blik op de lucht. Hij gaat gekleed in een wollen trui en een dunne bodywarmer en lijkt immuun voor de kou. Een eindje verderop hebben zich een paar ramptoeristen verzameld op het grasveld, met grote honden die aan de lijn rondhuppelen en tegen elkaar blaffen.

'Ik hoop het,' zegt Erne, en hij veegt de luie glimlach die op zijn gezicht is verschenen van zijn lippen. Hij kucht in zijn vuist en gaat tussen Jessica en de dode man in staan, die ongewild een nachtelijke attractie is geworden. Erne is nog maar net de vijftig gepasseerd, maar ziet er een stuk ouder uit dan zijn leeftijd. Jessica is zich de afgelopen tijd serieus zorgen om zijn gezondheid gaan maken, maar ze weet maar al te goed dat niemand die eigenzinnige stijfkop zover zal krijgen gezonder te gaan leven.

'Nou goed. Ik ben er nu,' zegt ze terwijl ze haar schouders ophaalt. 'Waar wachten we op?'

'Ook jij hebt al van alles gezien,' zegt Erne, en hij betast door de bodywarmer heen zijn borstzakje, als om zich ervan te vergewissen dat zijn sigaretten er nog steeds zijn. 'Maar zoiets als dat gegarandeerd nog niet.'

Dan geeft hij Jessica een paar plastic handschoenen en draait zich om. Jessica volgt hem langzaam naar de figuur die achter het scherm ligt. Ze ziet nu de geopende ogen van de kale man, het gezicht dat in een angstschreeuw is verstard. Er is iets wat hem griezelig doet ogen, en dat komt in geen geval door de van afgrijzen vervulde gelaatsuitdrukking van de dode. De houding waarin hij ligt is op een of andere manier onmenselijk en geënsceneerd.

'Zie je het?' vraagt Erne, alsof het om iets geheel vanzelfsprekends gaat.

Jessica zet traag de laatste stappen en buigt zich over de dode heen. De in een witte overall gehulde technisch rechercheur neemt een aantal foto's van het slachtoffer en gaat dan een stukje verderop staan, zodat Jessica haar werk kan doen.

Ze trekt de blauwe handschoenen aan en buigt zich voorover, nog dichter naar het slachtoffer toe. Ik zie het, denkt ze, hoewel ze ook zelf niet begrijpt waar het om gaat. Ze legt haar vingers voorzichtig op de kraag van het poloshirt, die de met bloed bevlekte hals van de man bedekt. Ze voelt de adamsappel onder haar vingertoppen en laat die dan verder naar beneden glijden. En dan ineens is het alsof haar vingers in het

niets verdwijnen; de stof van het shirt geeft mee, en daar waar zich logischerwijs een stevig borstbeen zou moeten bevinden, voelt ze alleen maar zacht, flexibel textiel. Het is alsof ze haar vingers in een kussen drukt. Onwillekeurig deinst ze terug; ze trekt haar hand weg en richt haar verbijsterde blik op Erne.

'Goddomme, wat is dit nou…'

Erne knikt alleen maar raadselachtig. Jessica kijkt naar de gestalte die op de straatstenen ineen is gezakt en beseft nu waarom het lijk er op een afstandje zo vreemd uitzag. Haar gedachten worden overspoeld door de herinnering aan EHBO-cursussen, aan trainingen waarbij het erom ging gewonden te evacueren door een op een mens lijkende pop van vijftig kilo op je schouders te tillen.

'We kijken niet naar een lijk,' zegt Erne terwijl Jessica's handen de zachte ledematen van de dode man bevoelen.

Ze pakt de leren handschoen van het slachtoffer vast, trekt er zachtjes aan, en ziet dat er geen hand onder vandaan komt maar lichtgele glaswol.

'Het is alleen een hoofd,' fluistert Jessica zo zachtjes dat Erne het niet hoort. 'Meer niet.'

Ze voelt haar hart bonken van pure nieuwsgierigheid. Waarom zou iemand zoveel moeite hebben gedaan, en hoe is die iemand erin geslaagd het schokkende geheel naar deze prominente plek in de Kaivopuisto te slepen, al is het nu natuurlijk nacht en barst het niet van de voorbijgangers. Jessica kijkt naar de zee die zich voor haar ogen ontvouwt, en naar de bootsteigers die op een rijtje op het water deinen en waaraan nog steeds een paar boten zijn vastgebonden.

'Maar er hangen hier toch camera's…' zegt ze, en ze klinkt ongewild radeloos.

'Die worden op dit moment gecheckt,' zegt Erne terwijl hij naast haar neerhurkt. Hij kreunt zachtjes, alsof die houding hem op een of andere manier pijn doet. 'Misschien is de auto…'

'Het lichaam is met isolatiewol in elkaar geknutseld,' onderbreekt Jessica hem. 'Dat weegt zo goed als niets en paste mogelijk in een sporttas of iets dergelijks. En het hoofd…'

'Zat misschien in dezelfde tas,' zegt Erne met een zucht.

Jessica kijkt naar het bleke gezicht van de dode man. Een krachtige kaak, scherpe jukbeenderen, smalle blauwe ogen. Op de wang is een litteken ter grootte van een lucifer te zien. Alles bij elkaar een knappe, sportief ogende man. Jessica hoort het klikken van een aansteker en wordt tabaksrook gewaar in haar neus. Zelf heeft ze in geen jaren meer een sigaret gerookt, maar op dit moment voelt ze een ontluikende behoefte om er eentje te bietsen bij haar superieur.

'Is het slachtoffer geïdentificeerd?' vraagt ze terwijl ze de gedachte van zich afzet.

'Nee,' antwoordt Erne met de sigaret hangend in zijn mondhoek. 'Hij heeft geen papieren bij zich.'

Heel even is Jessica helemaal stil. In de verte klinkt het geloei van een sirene, dat echter net zo snel weer ophoudt als het is begonnen. Vanaf het grasveld is het doffe geblaf van een hond te horen.

'Zoals jij al zei, Erne. We kijken niet naar een lijk. Zelfs de kleren zijn waarschijnlijk niet van het slachtoffer.'

'Waar leid je dat uit af?'

'Zijn hoofd is verwijderd, maar op de kleren is geen spatje bloed te zien. Bovendien moet het enige tijd hebben gekost om zo'n pop in elkaar te draaien met glaswol. De dader heeft dat waarschijnlijk eerst gedaan en als laatste het hoofd aan zijn kunstwerk toegevoegd.'

'Je hebt ongetwijfeld gelijk,' zegt Erne, en hij roept de naam van de technisch rechercheur die zich daarnet heeft teruggetrokken. Jessica ziet dat Erne overeind komt en een paar woorden wisselt met de vrouw. Dan komt hij weer bij Jessica staan met een klein, doorzichtig zakje in zijn hand. Er zit een wit visitekaartje in met daarop een handgeschreven tekst.

'Zoals ik al zei, geen papieren. Maar in een broekzak zat dit hier,' zegt hij terwijl hij het zakje aan Jessica

geeft. Hij laat de sigaret even tussen zijn tanden rusten, haalt dan een kleine zaklamp uit zijn zak en houdt die op zo'n manier vast dat Jessica de tekst kan lezen.

De keurige blokletters zijn blijkbaar met behulp van een liniaal gemaakt, en Jessica weet nu al dat een handschriftanalyse waarschijnlijk zinloos zal zijn. En dat is precies de reden dat ze meteen weet dat het berichtje niet door het slachtoffer maar door de dader is geschreven.

Onder een dom hoofd heeft het hele lichaam te lijden.

'Iemand vindt zichzelf nogal clever,' zegt ze zachtjes; ze draait het zakje om, alleen om te constateren dat er verder niets op het kaartje staat. Dan geeft ze het terug aan Erne.

'Dat was het dus?'

Erne knikt en klikt de zaklamp weer uit.

Jessica komt overeind en laat haar blik over de statige gebouwen in jugendstil gaan die achter de Meripuisto verrijzen, en waarvan de prijs per vierkante meter de hoogste is van heel Finland. Een van degenen die achter die ramen wonen heeft wellicht iets gezien. Misschien woonde het slachtoffer in de buurt. Misschien niet. Jessica verplaatst haar blik naar het gezicht van het slachtoffer en beseft nu dat uitgerekend het hoofd zorgvuldig in het midden van de achtpuntige ster van het kompas is geplaatst. De locatie is daadwerkelijk niet toevallig gekozen, er moet sprake zijn van een bepaalde symboliek.

'Erne,' zegt ze terwijl ze oogcontact zoekt met haar superieur. Ze ziet hoe de rook uit de harige neusgaten stroomt. 'Het kompas… De dader heeft daar iets mee willen zeggen.'

Erne knikt maar zegt niets. Zo doet hij altijd wanneer hij het met Jessica eens is. Op zulke momenten hoeft hij niets te zeggen.

'No shit,' onderbreekt de stem van een jonge man het moment van stilte.

Jessica draait zich om en ziet haar collega achter zich staan; ondanks het ijskoude weer gaat hij gekleed in een dunne jeans, een hoody en een dunne leren jas. Jusuf Pepple is haar collega en goede vriend, een agent van Ethiopische afkomst, de enige rechercheur met een etnische achtergrond in het verder benauwend homogene team.

'Waar kom jij ineens vandaan?' vraagt Jessica terwijl ze bij wijze van begroeting hun vuisten tegen elkaar drukken.

'Ik verwacht meer van jou, Jessi,' zegt Jusuf met een glimlach die heel even zijn witte tanden toont. De ernst van de situatie veegt de grijns echter meteen weer van zijn gezicht. 'Natuurlijk is het kompas een aanwijzing.'

'Voor ons?' gromt Erne.

'Ja. Of in elk geval is het een soort statement. Het lijk is zodanig geplaatst dat…'

'Het is geen lijk,' zegt Erne luchtig. 'Alleen een hoofd.'

'Anyway. Het hóófd wijst min of meer naar het noorden,' vervolgt Jusuf.

Jessica werpt een blik over haar schouder naar het noorden, waar de kompaspunt waar ze bovenop staan naartoe wijst. Het beeld biedt echter op het eerste gezicht geen nieuwe aanknopingspunten in het mysterie; het enige wat Jessica ziet is een politieauto die op de kruising van de Neitsytpolku met de Puistokatu geparkeerd staat, en de glooiende helling naar de Tehtaankatu, waar overdag de trams overheen stommelen. Plotseling meent Jessica het opnieuw te ruiken, de zoete geur van rottend vlees en bloed. De Neitsytpolku met de bleke straatverlichting, de trottoirs, de auto's die langs de weg geparkeerd staan, het zebrapad en een donkere gestalte die de straat oversteekt. Dat kan wie dan ook zijn, Jessi. De dader is overal, en tegelijkertijd nergens.

Ze voelt door haar donsjas heen hoe benige vingers haar schouder pakken, erin knijpen. Ze strelen haar schouder, aaien haar sleutelbeen. *Het allermooiste is altijd datgene wat al dood is, Jessica.*

Ze voelt hoe een bijna onzichtbare traan uit haar ooghoek rolt, zich overgeeft aan de wind tot hij van

haar wang verdwijnt, in de duisternis van de nacht. Ze hoort de stem van haar moeder, de fluisterende kou die diep uit de gehavende keel opwelt.

'Jessica,' zegt de stem opnieuw. Maar de spreker is ditmaal niet mama, maar Jusuf. 'Alles oké met je?'

'Ja, tuurlijk,' antwoordt ze, en ze schraapt haar keel door even te hoesten. Ze sluit haar ogen, en wanneer ze ze opent, is alles weer normaal. 'Ik ben alleen wat moe.'

Op hetzelfde moment klingelt Jusufs telefoon.

'Dat gaat vast over die bewakingscamera's,' zegt hij enthousiast, en met de telefoon aan zijn oor loopt hij weg. Jessica blijft staan, de armen over elkaar geslagen, en probeert Ernes taxerende blik te vermijden. De aansteker klikt opnieuw wanneer hij wederom een sigaret opsteekt. Voor de wie weet hoeveelste keer vandaag. Erne heeft zijn pad gekozen, en een lang leven maakt daar geen deel van uit.

'Wat is er?' vraagt Jessica, ook al weet ze waarom hij naar haar kijkt. Erne is de enige die haar werkelijk kent, de enige die op de hoogte is van haar gruwelijkste geheimen. Die weet dat met Jessica nog nooit 'alles oké' is geweest. In elk geval al heel lang niet meer. Dat Jessica al lang geleden is afgedaald naar de diepste, donkerste plek in het menselijke gemoed, een plek die geen uitgang heeft. En toch is Erne niet bang voor Jessica of voor haar bezigheden binnen het team Zware criminaliteit van de politie van Helsinki. Integendeel. Erne weet alles, en ondanks alles houdt hij van Jessica.

'Het begint weer, Jessi,' zegt hij terwijl hij zijn hand op haar schouder legt. Ineens is het koude warm geworden, het dode levend en de duisternis licht. Jessica slikt en kijkt in zijn tedere ogen.

'Het gaat goed,' zegt Erne, en hij loopt weg.

Jessica richt haar blik op de zee, op de donkere eilanden voor de kust bij de Kaivopuisto en de gebouwen en masten die afsteken tegen de grijze lucht. Erne is haar anker, maar dat is hij hoogstens tijdelijk. Niets wat leeft kan immers wedijveren met de onomkeerbaarheid van de dood.

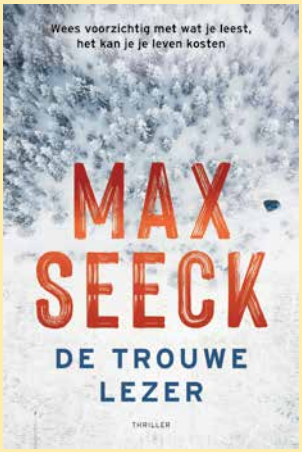

DE TROUWE LEZER

Paperback € 21,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

De vrouw van bestsellerauteur Roger Koponen wordt dood aangetroffen in een prachtige zwarte avondjurk. Het lijkt erop dat de dader de moord exact heeft gekopieerd uit een boek van de schrijver. De slachtoffers stapelen zich op. Kan rechercheur Jessica Niemi een halt toeroepen aan de moorden?

DE IJSKRING

Paperback € 21,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

Na een releaseparty verdwijnen twee jonge Finse influencers spoorloos. Jessica onderzoekt de verdwijningen, maar elk spoor lijkt dood te lopen. De dader speelt een levensgevaarlijk spel en lijkt niet van plan te stoppen met spelen...

Seecks derde thriller over Jessica Niemi zal in de zomer van 2023 verschijnen.

'Seeck is fris en inventief en doseert zijn verhalen heel goed.'

– Knack Focus

BLIX & RAMM zijn terug

Jørn Lier Horst & Thomas Enger

FOTO: JARLI & JORDAN

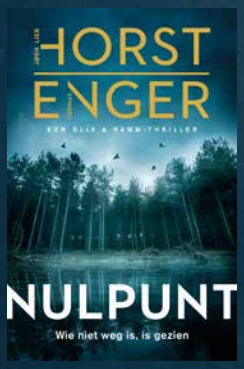

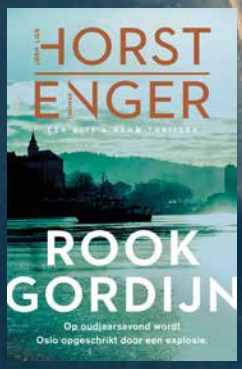

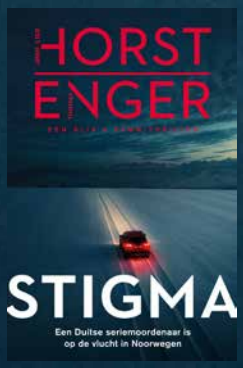

In dit vierde deel van de razend spannende én populaire serie van schrijversduo Jørn Lier Horst & Thomas Enger is een seriemoordenaar uit Duitsland op de vlucht in Noorwegen.

Stigma verschijnt op 2 mei 2023. Lees nu alvast een fragment.

Stigma

Jørn Lier Horst & Thomas Enger

Walter Kroos keek op de klok.
01.14 uur.
Het was stil in huis.
Zijn moeder was een hele tijd geleden naar bed gegaan, maar hij had zijn vader, die in de schuur was, niet horen binnenkomen. Hij was daar dus alweer in slaap gevallen.
Dit was de kans waarop Walter had gewacht.
Nu kon hij het doen.
Hij zat al heel lang vol haat.
Nadat ze terug waren gekomen uit Noorwegen, had hij stemmen in zijn hoofd gekregen die steeds harder riepen.
Nu schreeuwden ze.
Walter ging rechtop in bed zitten en zette zijn voeten op de koude vloer. Hij liep snel naar de keuken, opende de lade waarin alle messen lagen en pakte het scherpste, dat zwaar in zijn hand voelde.
Zijn handen, benen en hart voelden ineens vreemd, alsof hij zich in een ander lichaam bevond.
Walter trok zijn jack niet aan, hoewel er sneeuw lag en het koud was. Hij stopte zijn voeten alleen in een paar afgetrapte sportschoenen. De rubberzolen knerpten op de sneeuw terwijl hij naar de schuur liep. Zijn adem kwam in wolken uit zijn mond. De stemmen spoorden hem aan om verder te gaan.
De deur naar het bijgebouw klemde zoals altijd in het kozijn. Heel even was Walter bang dat zijn vader wakker zou worden door het lawaai, maar hij zat op de stoel en sliep met zijn kin op zijn borstkas.
Zoals altijd rook het naar zaagsel en alcohol in de kleine ruimte, maar er hing ook een andere geur die Walter niet herkende.
Hij sloot de deur niet maar trok hem alleen dicht, bleef staan en keek naar het grijzende haar en de uitpuilende buik van zijn vader. Zijn kleding was vies, de schoenen zaten vol wit gipsstof. Hij was een verachtelijk mens. Eigenlijk bewijs je hem een dienst, dacht Walter. Het was bijna een reden om het niet te doen.
Op de tafel naast zijn vader lag een stuk fijn schuurpapier en een botermesje dat bijna af was, en daarnaast stond een flesje wapenolie. Dat was de vreemde lucht. Soms haalde zijn vader zijn dienstwapen tevoorschijn om het te reinigen en te oliën. Het geweer stond vlak achter hem. Het pistool lag op de werkbank. Walter pakte het mes steviger vast.
Een schotwond kon ook zelf toegebracht zijn. Zelfmoord was een treurig einde. Zijn vader verdiende het om vernederd te worden, degene die zijn hele leven man, soldaat, trots en krachtig was geweest.
Walter deed een stap achter hem langs, maar bleef staan toen er de vloerplanken kraakten. Zijn vader snurkte een keer en bewoog zijn mond, maar zijn ogen bleven dicht.
Walter wachtte een hele tijd voordat hij weer in beweging kwam. Hij legde het mes op de werkbank, pakte in plaats daarvan het pistool en betastte het.
Een paar jaar geleden had hij gevraagd of hij mocht proberen te schieten. Zijn vader had gesnoven en gelachen. 'Het enige wat er gebeurt is dat je jezelf raakt,' had hij gezegd.
Walter draaide zich om naar zijn vader, hief het pistool, legde zijn wijsvinger op de trekker, richtte de loop op zijn hoofd en kneep één oog dicht.
Zijn hand begon te trillen.
Walter zette iets meer kracht op de trekker, maar het mechanisme bewoog niet. Hij bestudeerde het wapen en realiseerde zich dat hij het eerst moest ontgrendelen. Hij had geen idee of het wapen geladen was, maar ernaast lag een geopend doosje patronen op de tafel.
Misschien was die klootzak van plan geweest om zelfmoord te plegen, dacht Walter. Hij richtte weer, deed

een stap naar voren en hield de loop bijna tegen zijn vaders hoofd. Hij had een zwarte baard met grijze haren en de slappe huid hing in plooien onder zijn kin. Walter beet op zijn tanden en probeerde zijn hartslag en het trillen van zijn hand te beheersen. Hij duwde harder met zijn vinger op de trekker en voelde dat die meegaf. Zijn hele lichaam vibreerde en zijn handen trilden terwijl de woede weer door hem heen stroomde.
Het volgende moment opende zijn vader zijn ogen.

Walter moest tot zichzelf komen en zweeg even. Hij had dit nog nooit aan iemand verteld.
'En toen…?'
De stem aan het andere eind van de lijn klonk ongeduldig.
'En toen… klonk er een knal.'
'Heb je op hem geschoten?'
Walter hief zijn hoofd. In de gang sloeg een celdeur dicht. 'Ja,' antwoordde hij.
'Wow,' zei ze.
Walter vond het een vreemde opmerking, maar gaf er geen commentaar op.
'Hoe voelde het?'
'In eerste instantie…' Walter dacht even na. '… een beetje vreemd. Ik bedoel, vlak voordat ik schoot voelde ik me…' Hij vond de juiste woorden niet.
'Machtig?' maakte ze zijn zin af.
Walter dacht erover na. Machtig was misschien een juiste omschrijving.

'Dit boek is simpelweg neerlegresistent.'

– Vrij Nederland Detective & Thrillergids

STIGMA verschijnt op 2 mei 2023

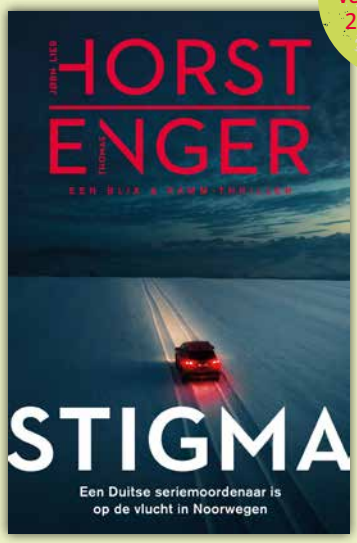

Jørn Lier Horst & Thomas Enger

STIGMA

Paperback € 22,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

Alexander Blix is een gebroken man. Sinds hij veroordeeld is voor het wreken van zijn dochter, zit hij vast in Noorwegens zwaarst bewaakte gevangenis. Walter Kroos is in Duitsland ontsnapt uit de gevangenis en op de vlucht in Noorwegen. De enige connectie die de politie heeft gevonden, is een medegevangene op de afdeling van Blix. Daarom wordt de oud-politieman ingeschakeld voor hulp van binnenuit.
De sporen leiden naar Osen, een bosrijke nederzetting ten noorden van Oslo, waar verschillende inwoners dodelijke geheimen en diepe littekens met zich meedragen.

Scandinavische thrillers-quiz

Ben jij een grote fan van Scandinavische thrillers?
Test dan je kennis met deze quiz!

1. Welke thriller speelt zich af langs de Zweedse scherenkust?
a. *Springvloed*, Cilla & Rolf Börjlind
b. *Als het spoor doodloopt*, Elina Backman
c. *Zwarte zeilen*, Rebecka Edgren Aldén
d. *De fjord,* Jørn Lier Horst

2. Welke auteur schrijft de spannende Freyja & Huldar-serie?
a. Yrsa Sigurdardóttir
b. Mikaela Bley
c. Tove Alsterdal
d. Ragnar Jónasson

3. Welke thriller werd bekroond met de Glass Key Award?
a. *Oktober*, Søren Sveistrup
b. *Stormval*, Tove Alsterdal
c. *Geiger*, Gustaf Skördeman
d. *De man van nummer 12*, Helene Flood

4. Wat is geen schrijversduo?
a. Lars Kepler
b. Hjorth Rosenfeldt
c. Jørn Lier Horst & Thomas Enger
d. Alexander Blix & Emma Ramm

5. Hoe heet het hoofdpersonage uit de IJslandse detectiveserie van Ragnar Jónasson?
a. Ari Thór
b. Jeppe Kørner
c. Hans Rekke
d. Jessica Niemi

6. Welke thriller werd bekroond met vijf sterren in *VN's Detective & Thrillergids*?
a. *Bevroren goud*, Cilla & Rolf Börjlind
b. *De Katharinacode*, Jørn Lier Horst
c. Geen van beide
d. Beide

7. Welke auteur komt niet uit Zweden?
a. Mikaela Bley
b. Rebecka Edgren Aldén
c. David Lagercrantz
d. Elina Backman

8. Hoeveel boeken zijn er inmiddels verschenen in de Harry Hole-serie van Jo Nesbø?
a. 8
b. 11
c. 12
d. 15

9. Welke auteur heeft géén achtergrond als scenarioschrijver voor tv-series?
a. Søren Sveistrup
b. Gustaf Skördeman
c. Cilla Börjlind
d. Katrine Engberg

10. Welke thriller speelt zich af in de zeer nabije toekomst?
a. *Paradijs*, Jens Lapidus
b. *Koninkrijk*, Jo Nesbø
c. *Wolfzomer*, Hans Rosenfeldt
d. *Karma*, Fredrik Persson Winter

WIST JE DAT...

... de IJslandse premier Katrín Jakobsdóttir een boek heeft geschreven met Ragnar Jónasson? De titel is **Reykjavík**. Het boek zal ook verschijnen in een Nederlandse vertaling. Houd het nieuws hierover in de gaten op onze Facebook- en Instagramaccounts.

Psst.. Nieuwsgierig naar de antwoorden? Die vind je op pagina 50

58°16'58.06" N 12°17'27.1" E

FOTO: GUNNAR PERSSON

Een perfecte plek voor een thriller

Door Fredrik Persson Winter

FOTO: LARS ARDARVE

De meeste Zweedse thrillers spelen zich af in kleine kustpareltjes waar iedereen elkaar kent, in de grote bruisende stad Stockholm of in de indrukwekkende wildernis in het noorden van Zweden. Het is heel begrijpelijk waarom. Geheimen, roddels en oude wrok gedijen in kleine stadjes waar nooit iets wordt vergeten. Grote steden zijn, tja, grote steden met alle problemen die daarbij horen.

Toen ik de perfecte plek zocht waar de gebeurtenissen in *Karma* zich konden ontvouwen, wilde ik echter iets anders. Iets minder uitzonderlijks en meer realistisch, maar met wel ook een duidelijke dreiging, zoals in het verhaal.

Ik hoefde niet verder te kijken dan mijn eigen geboorteplaats, Trollhättan, een middelgrote stad in het westen van Zweden. Trollhättan ligt op ongeveer veertig minuten reizen met de trein van zijn grote broer Göteborg. Het is niet ver van het Vänermeer, maar ligt niet aan de oever. Met nog geen zestigduizend inwoners is het een doorsnee Zweedse stad van gemiddelde grootte. Het stadscentrum is prettig te belopen van de ene naar de andere kant. De rest bestaat uit woon- en industriegebied, met daarachter akkerland en bos. Daar gebeurt niet veel, zou je denken. Maar dat heb je mis.

Trollhättan is een verdeelde stad, en dat maakt het interessant. Het heeft alle problemen van een veel grotere stad, met buurten die als problematisch worden beschouwd vanwege hoge misdaadcijfers, en daarnaast rustige en veilige gezinswoningen.

De stad wordt ook letterlijk in tweeën gedeeld door de rivier Göta älv, die er dwars doorheen loopt. De rivier is afgedamd en wordt gebruikt voor waterkrachtproductie, waardoor het water dat door de stad loopt vol gevaarlijke onderstromen zit. Naast de krachtcentrales is een oude, opgedroogde waterval die niet ver van het stadscentrum een soort litteken in het landschap vormt. Om overstromingen te beheersen en voor een jaarlijks zomerfestival worden de dammen af en toe opengezet zodat het water weer onstuimig omlaag kan storten via zijn oude route en iedereen herinnert aan zijn vroegere krachten.

Trollhättan op zich is misschien geen heel bijzondere plek, maar met de spectaculaire omgeving van kliffen en diepe wouden vormen de prachtige maar verraderlijke watervallen de perfecte achtergrond voor een Scandinavische thriller.

DE DAS
Paperback
€ 21,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

Elk jaar, in de nacht van 5 op 6 november, slaat hij toe, de Das. Een seriemoordenaar die inbreekt in de kelder van het huis van zijn prooi.

net verschenen

KARMA
Paperback
€ 21,99
Ook leverbaar als e-book en luisterboek

Een meisje verdwijnt in de bossen. Haar rode windjackje wordt gevonden maar het jasje bevindt zich niet om het lichaam van het vermiste meisje, maar om de stoffelijke resten van een ander kind...

FOTO: JONNE RÄSÄNEN OTAVA

Elina Backman over hoe ze een cold case hielp oplossen via een true-crimepodcast.

Hoe een idee uit haar thrillers werkelijkheid werd

De moord op Elli Immo leek voorgoed in de vergetelheid geraakt, totdat twee schrijfsters bijna 70 jaar later in de zaak doken – en ontdekten dat de identiteit van de verdachte een publiek geheim was.

De moordenaar van de 20-jarige Elli Immo, die in 1955 werd doodgestoken vlak bij haar huis, is nooit gevonden, maar zijn identiteit is in de Noord-Finse stad Kemi altijd een publiek geheim gebleven. 'Elli's zaak lijkt te zijn verdwenen uit de Finse misdaadgeschiedenis,' zegt Heidi Holmavuo, die samen met thrillerschrijver Elina Backman onderzoek deed naar de moord.

Toen misdaadauteur Heidi Holmavuo een krantenartikel las over de moord op Elli Immo was ze direct geïnteresseerd. In het artikel riepen drie voormalige politieagenten op het moordonderzoek te heropenen.
'Ik kreeg er een gek gevoel bij. Waarom beweerden gepensioneerde rechercheurs dat er bewijsmateriaal is vernietigd en dat de familieband tussen het slachtoffer en haar vader het onderzoek heeft belemmerd? Het verbaasde me ook dat niemand sindsdien nog over deze zaak heeft gesproken.'
Begin 2021 besloten Holmavuo en detectiveschrijfster Elina Backman uit te zoeken wat de jonge vrouw was overkomen. Geen gemakkelijke klus, want na 67 jaar zouden er amper nog getuigen, verhalen of wat dan ook te vinden zijn om de zaak nieuw leven in te blazen.

Meer dan een jaar lang interviewden Holmavuo en Backman tijdgenoten van het slachtoffer en andere inwoners van Kemi.
'Ik heb met voormalige rechercheurs en oudgedienden van de politiebond in Kemi gesproken en zij zeggen allemaal dat deze zaak iets geheimzinnigs heeft, waar ze niet precies de vinger op kunnen leggen,' zegt ze. 'Er zitten hiaten in het onderzoek, en misschien heeft de politie zelfs opzettelijk steken laten vallen.'
'Minderjarigen zijn niet gehoord in het onderzoek, behalve een van de broers van het slachtoffer en de jongen die het lichaam heeft gevonden. De kinderen van toen zijn nu bejaard. Hun verhalen over een tijd waarin niemand hen hoorde vormen een van de hoofdlijnen van ons onderzoek.'

Holmavuo en Backman doken ook in oude krantenknipsels in het Finse Nationaal Archief en doorzochten dozen vol onderzoeksmateriaal op het hoofdbureau van de landelijke recherche in Vantaa. Al snel werd duidelijk dat de zaak-Elli Immo onder de inwoners van Kemi allerminst vergeten was, en dat de identiteit van de verdachte een goed bewaard geheim was.
Misschien was de tijd eindelijk rijp.
'Ik stond ervan versteld dat er zo lang over zulke ernstige zaken is gezwegen. En dat er mensen waren die bepaalde geheimen al jaren met zich meedroegen, maar niet wisten hoe ze erover moesten praten. Nu hadden ze opeens de kans om er nog eens goed over na te denken.'

'Er zitten hiaten in het onderzoek, en misschien heeft de politie zelfs opzettelijk steken laten vallen.'

Het idee van een true-crimepodcast ontstond in haar thrillerdebuut: 'De hoofdpersoon van mijn boeken maakt een true-crimepodcast. Als ik in het echte leven dezelfde dingen doe als het personage in mijn boeken, zo dacht ik, zou dat me ook helpen bij het schrijven. Maar toen had ik nog geen idee hoe vastberaden en efficiënt Heidi te werk gaat. Dus het liep een beetje uit de hand,' zegt Backman lachend.
In misdaadromans komt het meestal tot een confrontatie tussen de overijverige speurder en de moordenaar, met levensgevaarlijke situaties als gevolg. Is het schrijfstersduo nooit bang om vreemden te ontmoeten en zich vast te bijten in de details van een oude moord?
'Ik ben een echte angsthaas, en Heidi is juist nooit bang. Ik zit dan ook het liefst in oude krantenknipsels en archieven te spitten, terwijl Heidi onverschrokken mensen opbelt om van alles en nog wat na te vragen,' zegt Backman.

Uiteindelijk leverde hun zoekwerk veel nieuwe informatie op. Ze slaagden erin zoveel ongepubliceerd materiaal te verzamelen dat uiteindelijk zelfs de politie de zaak opnieuw begon te onderzoeken. En hoewel Backman in haar eigen boeken wel degelijk de moordenaar weet op te speuren, geeft het al veel voldoening dat ze op deze manier ook in werkelijkheid een steentje heeft kunnen bijdragen aan het oplossen van een zaak.

Elina Backman
ALS DE KONING STERFT
Paperback € 21,99
Ook leverbaar als e-book
en luisterboek

ALS HET SPOOR DOODLOOPT
Paperback € 24,99
Ook leverbaar als e-book
en luisterboek

Malmö

FOTO: OSCAR FALK

In Malmö is er zowel de 'zonnige kant van de straat' als de 'verkeerde kant van het spoor'

Door Mikaela Bley

Malmö is een bruisende, levendige, compacte stad in het zuiden van Zweden, ongeveer tegenover Kopenhagen. Er is veel criminaliteit en bijna elke dag wordt er bericht over schietpartijen; Malmö staat erom bekend een van de gevaarlijkste steden in Europa te zijn. Soms wordt het zelfs vergeleken met Chicago. Onder anderen Donald Trump heeft Zweden gebruikt als voorbeeld van mislukt integratiebeleid en naar Malmö verwezen als een door misdaad geteisterde stad. Maatschappelijke spanningen, geweld, armoede en aanhoudend hoge werkloosheidscijfers maken een belangrijk deel uit van hoe Malmö tegenwoordig omschreven wordt.

Malmö is de op twee na grootste stad in Zweden (ongeveer 300.000 inwoners). Meer dan de helft van de inwoners is in het buitenland geboren of heeft minstens één ouder die in het buitenland geboren is, en er worden hier meer dan 150 talen gesproken. Het feit dat er in Malmö veel mensen van buitenlandse afkomst zijn, in combinatie met de indruk dat er 'veel criminelen' en maatschappelijke problemen zijn, heeft geleid tot een gevaarlijke cocktail van feiten, stereotypen en misinterpretaties in veel beschrijvingen van de media.

Malmö wordt vaak omschreven als de hoofdstad van segregatie. Het is een stad waar de hogere stand naast de minder bevoorrechte bevolking woont die volgens internationale standaarden of equivalenten beslist problematisch kan worden genoemd. In deze kleine stad worden de verschillen en onrechtvaardigheden heel voelbaar en duidelijk. Hier zijn twee parallelle werelden die vlak naast elkaar bestaan. In Malmö is er zowel 'de zonnige kant van de straat' als 'de verkeerde kant van het spoor' – maar Malmö heeft ook nog een andere kant.

Het is een stad met een industriële erfenis, prachtig gelegen aan de oceaan met lange stranden en diepe havens. Het is de woonplaats van Zlatan Ibrahimović en mijn echtgenoot is er geboren en getogen, waardoor we er veel tijd hebben doorgebracht. Mijn schoonouders zijn strafpleiters met een eigen advocatenkantoor in de stad. Veel van mijn vrienden wonen er en zijn politieagent, werken in de media, zijn docent of arts. Dat geeft me een duidelijk beeld van wat de bevolkingsproblemen in de stad zijn, en ook hoe geweldig levendig en internationaal Malmö is.

Dit maakt Malmö tot de perfecte achtergrond voor mijn boeken!

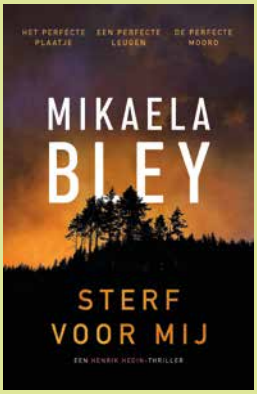

STERF VOOR MIJ
Paperback € 22,99
Ook leverbaar als e-book
en luisterboek

Caroline en Gustav hebben het perfecte leven: ze zijn steenrijk, gelukkig, succesvol en hebben een fijn gezin. Maar dan verdwijnt de zwangere Caroline spoorloos met haar twee dochters, en blijkt dat niets is wat het lijkt...

Sterf voor mij is het eerste boek van de nieuwe Henrik Hedin-reeks, met in de hoofdrol crimineel onderzoeker Henrik 'The Killer' Hedin, de voormalige voetbalprofessional die overstapte naar de politie en een van de belangrijkste en meest besproken rechercheurs van Zweden werd, bekend om zijn compromisloze houding en sterke rechtvaardigheidsgevoel.

FOTO: KARL HORNFELDT / UNSPLASH

Smaklig måltid och skål!

Tijdens de lange Zweedse winter nuttig ik vooral vitamine D en wijn om deze donkere tijd van het jaar door te komen.

Bij de wijn eet ik graag raclette. Dat is geen traditioneel Zweeds gerecht, maar bij ons thuis wordt het vaak gegeten en ik beschouw het als het beste wintereten voor de hele familie. De kinderen zijn er net zo dol op als de volwassenen. Het vereist vrijwel geen voorbereiding en het is perfect wanneer vrienden komen eten. En wat het zelfs nog beter maakt: het is een gerecht waarbij iedereen aan tafel zijn eigen eten bereidt.

Het enige wat je nodig hebt is een raclettegrill (geweldige investering, omdat je er ook American pancakes mee kunt maken voor het ontbijt), heel veel raclettekaas (je hebt minstens 100 gram per persoon nodig), gekookte aardappelen, augurken, ingelegde uien en koude vleeswaren. Meestal maak ik een koolsalade voor wat groente erbij. Ik spoel de bladeren af en voeg wat olijfolie en zoutvlokken toe. Daarna bereid ik de kool langzaam in de oven, zodat hij droog en knapperig wordt. Ik meng er walnoten doorheen en serveer de salade koud. Eet smakelijk en proost!

Waarom maken ronde eettafels je gelukkiger?

Hygge voor thuis laat je zien hoe je het Deense concept hygge kunt inzetten in je eigen huis, gebaseerd op nieuw onderzoek van het Happiness Research Institute.
€ 21,99

Blijf op de hoogte

ALTIJD HET LAATSTE NIEUWS

Smaakt dit magazine naar meer?
Meld je dan aan voor onze nieuwsbrief
via www.awbruna.nl/scandinieuwsbrief
of scan de QR-code.

Je ontvangt ongeveer tien keer per jaar een nieuwsbrief met het laatste nieuws over boeken, interviews en winacties. Of volg Scandinavische thrillers via social media:

- facebook.com/scandinavischethrillers
- scandinavische_thrillers
- www.scandinavischethrillers.nl

FOTO: THOUGHT CATALOG / UNSPLASH

Dit is een uitgave van
WPG Uitgevers
Wibautstraat 133
1097 DN Amsterdam
© 2023 WPG Uitgevers, Amsterdam

Redactieteam:
Monique Krijnen, Steven Maat, Vincent Overeem, Susan Sandérus, Marjolein Schurink, Janna van der Veen

Artdirection en vormgeving:
Noinoloi/Nanda Alderliefste

Coverbeeld:
Maria Vojtovicova, Unsplash

Scandi werd gedrukt door Senefelder Misset Doetinchem B.V.
Productiebegeleiding: Ard van der Horst
Oplage: 45.000 exemplaren

Stigma
© 2022 Jørn Lier Horst & Thomas Enger
© 2023 A.W. Bruna Uitgevers
Vertaling: Corry van Bree

Kort verhaal '1989', Gustaf Skördeman
Vertaling: Marit Kramer

Kort verhaal 'Het kompas', Max Seeck
Vertaling: Annemarie Raas/SVIN

Column Fredrik Persson Winter
Vertaling: Sarin Roquas

Artikel Elina Backman
Vertaling: Sophie Kuiper

Column Mikaela Bley
Vertaling: Sarin Roquas

Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming.

Antwoorden quiz:
1c, 2a, 3b, 4d, 5a, 6d, 7d, 8c, 9d, 10a

Advertentie

30 dagen gratis*

Verhalen die je moet horen

Fluister is hét Nederlandse audioplatform met luisterboeken, podcasts én E-books waar auteurs, journalisten en boekverkopers hun luister- en leestips met je delen.

"Dankzij de tips van Fluister luister ik naar de spannendste boeken"

Ga nu naar Fluister.nl en start vandaag nog met lezen en luisteren

SCAN & DOWNLOAD

*Na de proefperiode betaal je 9,99 per maand. Het abonnement is altijd opzegbaar.

fluister
Moet je horen

Maand van de SCANDINAVISCHE Thriller

KILLING SPANNEND

Lees nu de beste Scandinavische thrillers

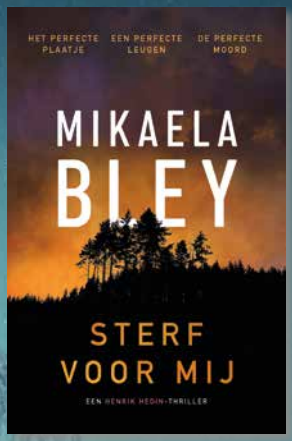

Dit magazine wordt u aangeboden door:

www.awbruna.nl

www.uitgeverijcargo.nl

9 789044 985184